

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 1

17 Mart 2015 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.05

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumun çok değerli üyelerini, Cumhuriyet Hükûmetimizin seçilmemiş, anayasal Bakanını, Yargıtayımızın mümtaz üyelerini ve temsilcilerini ve diğer katılımcıları selamlayarak bugünkü toplantıyı teşekkür eden yeter sayı içerisinde açıyorum ve Komisyonumuzun başarılı, verimli çalışmalarda bulunmasını temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, biz bu Komisyonunda bilhassa yasama döneminin sonu itibarıyla 2 defa çalışmaların sona erdirilmesi açıklamasında bulunduk ama sosyal zaruret ve ırmağın akışı öyle oluyor ki bizim 2 defamıza 1 defa daha ekletti. Bugün, bu anlamda hukuk devletimizin kurumsal sigortası olan kuruluşundan bu yana yargı erkinin de doruğunda bulunan Yargıtayımızın teklife inkişaf eden ihtiyaçları sebebiyle toplandık. Gündemimiz Yargıtay. Ceza ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndaki değişiklikleri istihdaf eden kanun teklifinden oluşmaktadır ve iç hukukumuz çerçevesinde kanun teklifinin -tasarı değil teklif- teklif sahiplerinden bir numaralı olanı Mustafa Elitaş'tır. Kendileri gelemeyecekler davet etmeme rağmen. İkinci sırada Ekrem Çelebi Beyefendi, Ağrı Milletvekilimiz bulunmakta ve diğer arkadaşların isimleri zikredilmekte. Kim konuşmak ister efendim? Açıklama yapmak lazım. Ondan sonra ben arkadaşlara Yargıtayın ihtiyacını açıklayacağım. Mecburen bir arkadaşımız açıklayacak.

Ekrem Bey, buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli Yargıtay üyeleri ve değerli Komisyon üyeleri ve değerli hazırun; şimdi Sayın Başkanımızın da tabii burada söylediği gibi, bu belki de son Komisyon toplantınız. Gerçi ben Adalet Komisyonundan değilim, Plan Bütçe Komisyonu üyesiyim ama bundan sonraki süreçte de 24'üncü Dönem milletvekilleri olarak eğer hani, bir dahaki dönemde de belki buluşmayabiliriz, burada üçüncü dönemlerimiz de var. Hakkı Ağabey de demin onu söyledi. Dolayısıyla, herkesin gönlünden geçen neyse Cenab-ı Allah onu kendilerine nasip eylesin ben diyorum. Bu vesileyle, Yargıtay Kanunu'nun özellikle Hukuk Mahkemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimizi sunmuş bulunmaktayız. İlgili kanun hakkında Komisyona bilgi vermek üzere ben de söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Yargıtay Kanunu'nda yapılması öngörülen değişiklikler nelerdir, bu zaten önümüzdeki metinlerde de var ama ben de yine bunları bir kez daha olsun sizlere arz etmek istiyorum.

Yargıtay Kanunu 60'ıncı maddesinin yeniden düzenlenmesi ve bu düzenleme sonucunda zorunlu olarak aynı kanunun 17'nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci bendinin yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır. 6100 sayılı Hukuk Mahkemeleri Kanunu'nda yapılması öngörülen değişiklikler Yargıtay Başkan ve üyeleri ile kanunen onlarla aynı konumda olanların fiil ve kararlarından dolayı 47'nci maddedeki mevcut düzenlemelerde değişiklik yapılması amaçlanmaktadır. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 324'üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikler 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun yargılama giderlerine ilişkin 324'üncü maddesine altıncı fıkra olarak eklemeye yapılması amaçlanmaktadır.

Yargıtay Kanunu'nun 60'ıncı maddesinin yeniden düzenlenmesi ve buna bağlı olarak aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci bendinin yürürlükten kaldırılması konusundaki gerekçemiz de şudur: “Mevcut yasal düzenlemeye göre mahalli mahkemece verilen kararın temyiz edilmesi üzerine dosya yerel hâkim tarafından görevli ilgili hukuk dairesine gönderilmektedir. Bu dairenin görevli olmaması hâlinde dosya başka bir daireye gönderilmekte, o dairenin de kendisini görevli görmemesi hâlinde Hukuk Daireleri Başkanlar Kuruluna dosya gönderilmektedir. Aynı kurum içerisinde bu dosyaların yargılama süresi yaklaşık olarak dokuz ay veya daha fazla da uzayabilmektedir. Bu nedenle, hukuk ön inceleme kurulunun oluşturulması öngörülmektedir. Önerdiğimiz teklif ile temyiz edilmesi üzerine dosya önceki sistemde olduğu gibi yine Yargıtayın ilgili hukuk dairesine gelecektir, dosya kendisine gelen daireye bir ay içinde ön inceleme yapma zorunluluğu getirmektedir. Bu şekilde dosya kendisine gelen hukuk dairesinin bir an önce görevli olup olmadığı konusunda bir karar vermesi gerekiyor. Aksi takdirde, dosya ilgili dairenin alanına girmektedir. Daire kendisinin görevli olmadığı kanısına vardığı takdirde, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Başkanı başkanlığında 4 Yargıtay üyesinde oluşan heyet tarafından görevli daire belirlenecek, bu şekilde söz konusu dosyalar bakımından dokuz ayda tamamlanabilen süreç yaklaşık olarak iki ayda bitecektir veya sonuçlandırılacaktır.”

Burada elinizde var mı bilmiyorum ama geçen yıldan devreden bir de cetvelimiz var. Bu cetvelde özellikle 2014 yılı Hukuk Başkanları Kurulu faaliyet raporunda kaç tane dosyanın devrettiği, yani gelen toplam, çıkan ve elde kalanları da bunları size arz etmek istiyorum. Geçen yıldan devreden, yani 2013'ü kastediyorum, 172, gelen 3.079, toplam 3.251, çıkan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 2

2.918, elde kalan 333. Yine 6100 sayılı Hukuk Mahkemeleri Kanunu'nun 47'nci maddesinin birinci fıkrasının yeniden düzenlenmesine ilişkin gerekçemiz de şudur: Mevcut Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre Yargıtay Başkanı, Daire Başkanı ve Yargıtay üyelerinin yargılama faaliyetlerinden doğan tazminat davası hazineye karşı 47 kişilik Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda görülmektedir. Üye bakımından bu kadar kalabalık bir mahkemenin heyetinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla yargılama yapması, tanık dinlemesi, ön inceleme ve tahkikat aşamalarının tamamlanması oldukça önemli güçlükler neden olmaktadır. Mevcut düzenlemeye göre Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından verilen kararlar 516 kişilik Yargıtay Büyük Genel Kurulunda incelenecektir. Bu kadar büyük bir heyet tarafından temyiz incelemesi yapılmasının sağlıklı olmayacağını bu Komisyondaki hukukçu olan herkes tarafından iyi bilinmektedir. Önerdiğimiz bu kanun teklifiyle Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin bu davalara bakması, bu dairenin vermiş olduğu kararın temyiz edilmesi üzerine de temyiz incelemesinin 47 kişilik Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından yapılması düşünülmektedir.

Bunu da yine bir şeyle açıklamak istiyorum. 4 hukuk dairesi başkanı ve üyeleri hakkında da bir tazminat davası açılırsa buna da 3. Hukuk Dairesi bakacaktır. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 324'üncü maddesine altıncı fıkra eklenmesi konusundaki gerekçemiz. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 324'üncü maddesine eklenmesi önerilen altıncı fıkrayla Ceza Muhakemesi kararlarında yargılama giderlerinin hükmünden ayrı olarak karara bağlanması öngörülmektedir. Sadece yargılama giderlerine ilişkin bir hukuka aykırılık iddiasının ileri sürülmesi hâlinde dosyanın temyizen Yargıtaya gelmesi önlenerek ortalama Yargıtay süresini ve Yargıtaya gelen dosya sayısının azaltılması amaçlanmaktadır. Örneğin, bu şekilde salt yargılama giderlerine ilişkin bir hukuka aykırılık iddiası ileri sürüldüğünde bu itiraz olarak kararı veren mahkemenin yanı sıra mahkemenin sıra numarasıyla takip eden diğer mahkemece incelenecek dosyanın yerel mahkemedeysen varsa herhangi bir kanuna aykırılık oradan da tespit edilecek ve ilgili dosyanın Yargıtaya gelmesi önlenmiş olacaktır. Ben bu kanunun hayırlı olmasını diliyorum, tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum değerli milletvekilim.

Şu anda Komisyonumuza, toplantımıza iştirak eden zevatı takdim ediyorum, paylaşıyorum.

(Toplantıya katılan katılımcıların isimleri okundu)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tabii, İç Tüzük'ümüzün 39'uncu ve ilgili diğer maddelerine göre kanun teklifi olduğu için Hükümetimizin katılıp katılmadığı... Veya gerek görürse bir açıklamada bulunabilir. Katılıp katılmadığını soruyorum.

Buyurun Değerli Bakanım. Bir defa Bakanlığınız hem Komisyonum adına hem şahsen hayırlı olsun diyorum, başarılar diliyorum.

Buyursunlar teklif konusundaki Bakanlığın görüşü nedir?

ADALET BAKANI KENAN İPEK – Teşekkür ediyorum.

Hükümet olarak bu kanun teklifine katılıyoruz.

Uygun görürseniz ben de kısa bir açıklama yapmak istiyorum bu kanun teklifiyle ilgili.

Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; bilindiği üzere Türkiye Büyük Millet Meclisimizin geçen aralık ayında kabul ettiği 6572 sayılı Kanun'la Yargıtayın kapasitesi güçlendirilmiş ve yeni kurulan daireler göreve başlamıştır. Böylelikle ilk derece mahkemelerince verilen kararların Yargıtayda görülme süreleri kısılacak ve yargılamaların makul sürede bitirilmesi sağlanmış olacaktır. Ancak iş yükünün azaltılarak dosyalarının Yargıtayda daha az kalmasını sağlayacak bazı adımlar atılması gerekmektedir. Bugün görülecek olan bu teklifle Yargıtayın iş yükünün kısmen de olsa azaltılması ve daha hızlı karar vermesi amaçlanmaktadır.

Teklifle getirilen en önemli düzenleme, Yargıtay bünyesinde “Hukuk Ön İnceleme Kurulu” kurulmasına yönelik olan değişikliktir. Mevcut durumda Yargıtay daireleri arasındaki görev ve iş bölümü uyumsuzlukları Hukuk Başkanlar Kurulunca çözülmektedir. Bununla birlikte görev ve iş bölümü uyumsuzluklarını çözmek için bu kurulun ayda bir kez toplanması dairelerdeki işleri aksatmakta, daire başkanları Başkanlar Kuruluna katılmakta zorluklar yaşayabilmektedirler.

Dosyaların ilk görevsizlik kararı üzerine görevli dairenin belirlenmesini teminen Hukuk Daireleri Başkanlar Kuruluna gitmemesi nedeniyle dosyalar bir yıla varan sürelerle daireler arasında gidip gelebilmektedir. Bu süreçte sarf edilen zaman, çoğu zaman bir dosyanın esastan karara bağlanması için gereken süreye denk gelmekte hatta daha uzun olabilmektedir.

Maddede yapılan değişiklikle yerel mahkemeden gönderilen hukuk dava dosyalarının öncelikle ilgili hukuk dairesine gelmesi, bu dairenin kendisini görevli görmemesi halinde gerekçesiyle birlikte görevli daireyi de belirtmek suretiyle dosyayı Hukuk Ön İnceleme Kuruluna göndermesi usulü benimsenmektedir. Yapılan düzenlemeyle birden fazla gönderme kararı verilmesi engellenecektir. 2014 yılında yaklaşık 82.000 dosya hakkında ilgili dairelerce görevsizlik kararı verilerek başka dairelere gönderilmiştir. Âdeta dosyalar Yargıtay içerisinde dönüp durmuştur.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; teklifle getirilen diğer bir düzenleme ise Yargıtay üyeleri hakkında açılan tazminat davalarının görüleceği yargı mercii hakkındadır. Yargıtay başkan ve üyelerinin fiil ve kararlarından dolayı açılan tazminat davaları ilk derece mahkemesi sıfatıyla Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda görülmekte; verilen kararların temyiz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 3

incelemesi ise Yargıtay Büyük Genel Kurulunca yapılmaktadır. Hukuk Genel Kurulu 47 üye, Büyük Genel Kurul ise şu anda 469 üye ile toplanmaktadır. İlk derece mahkemesi sıfatıyla davaya bakacak olan Hukuk Genel Kurulunun 47 üyeye duruşma yapması, temyiz incelemesini yapacak Yargıtay Büyük Genel Kurulunun ise 469 üyeye toplanmak zorunda kalması birtakım sıkıntıları beraberinde getirmekte ve yargılamalar uzamaktadır. Yapılan düzenlemeyle Yargıtay başkan ve üyelerinin fiil ve kararlarından dolayı açılacak tazminat davalarında görevli merciler yeniden belirlenmektedir. Böylelikle, Hukuk Genel Kurulu ve Yargıtay Büyük Genel Kurulunun iş yükünün azaltılması ve daha hızlı yargılama yapılması sağlanmış olacaktır.

Teklif yapılan son değişiklik ise yargılama giderlerinin tek başına temyiz nedeni yapılamamasına ilişkindir. Mevcut uygulamada dosyalar sadece yargılama giderleri yönünden bile temyiz edilebilmekte ve bu durum hem dosyaların geç kesinleşmesine hem de Yargıtayın iş yükünün artmasına neden olmaktadır. Değişiklikle salt yargılama giderlerinde yapılan hatadan dolayı kanun yolu olarak itiraz yolu kullanılabilecek ve dosyaların bu nedenden dolayı Yargıtaya gelmesi engellenecektir.

Teklifin milletimize ve yargı camiasına faydalı olmasını temenni ediyor, teklifin kanunlaşması için vereceğiniz destek ve katkılarınız için şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Sözlerime son verirken hepinizi Hükümetim ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Değerli Bakanım.

Arkadaşlar, teklifin genelini müzakereye açıyorum.

Sevgili Bakanım Murat Başesgioğlu, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; ben de öncelikle Sayın Bakanımıza üstlenmiş olduğu bu görevde başarılar diliyorum, Allah yardımcısı olsun. Adalet Bakanlığı içinden geçmekte olduğumuz süreçte hakikaten çok önemli bir Bakanlık, her zaman da öyleydi ama bu süreçte daha önemli bir Bakanlık durumunda.

Şimdi, Sevgili Başkanım, daha önce de söylediniz yani Komisyonumuzun işleyişi ve Meclisin işleyişiyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. İki kez bu Komisyonunda “Arkadaş, bu son toplantı.” dedik, kapattık. Demek ki Komisyon gündemine hâkim değil Sayın Başkanım, bu lafi çıkarmak lazım İç Tüzük’ten.

Şimdi, bugün üç tane komisyon çalışması var Mecliste, aşağıda tasarı var yani artık seçim sathı mahalline girilmiş, milletvekili arkadaşların kendi meşgaleleri var, seçmen ilişkileri var yani bu kadar Meclisi, komisyonları zorlamanın bir mantığı yok. Yani 8 Hazirandan sonra hayat mı duracak, Meclis çalışmayacak mı yani nedir bu, her sene zaten böyle bir tekrarı biz yaşıyoruz.

Peki, şimdi, bu önümüze gelen kanun teklifinin aciliyetine bakıyoruz. Bu çok acil bir şey olur makul karşılarınız yani görev uyusmazlığı, yetki uyusmazlığı konusunda Yargıtayda bir problem olduğu ifade ediliyor. Bir kere hatırlarsanız daha önceki ben Yargıtay kanunlarında da söylemiştim yani Yargıtayın iç işleyişine bizim yasama organı olarak fazla müdahil olmamız doğru değil. Yargıtay genel sekreteri nasıl atanacak, kimden izin alınacak, buna karışıyoruz. Bir problem çıkmış, sıkışınca yasamaya koşuyorlar “Hadi, bunu düzelt.” Yargıtaydaki tetkik hâkimi kimden izin alacak, kim izin verecek, o verecek, vermeyecek yani bu benim işim değil ki Sayın Başkan yani koskoca kaç yıllık Yargıtay yerleşik teamülleriyle bunu kendi içinde çözmesi lazım. Şimdi, belki bu yetki ve görev uyusmazlığında da yani Hukuk Başkanlar Kurulu, buradaki aksaklık nedir, buna bakılıp giderilebilir veyahut da yine Başkanlar Kurulunun emrinde tetkik hâkimleri var, onlar bu görevi görebilir. Dolayısıyla yani şu anda bir aciliyeti de yok, bir de Yargıtayın kendi iç dinamikleriyle düzeltebileceği konularda sık sık yasamaya başvurma ihtiyarından vazgeçmesi lazım yani her sıkışan, günlük problemini, konjonktürel problemini yasamaya çözdürmeye çalışırsa yani burası kanun tamir atölyesi olur ne yasama kalitesi olur ne de efendim yasamanın saygınlığı. Mesela başka acil şeyler var, bir sürü hâkim ve savcımız mesleğe dönmek için epeydir bekliyorlar. Bekir Bey “Bu kanunu çıkaracağız.” demişti, şu anda “Hâkim, savcı açığımız var.” diyoruz, böyle bir şey gelmesi lazım mesela, ben onu beklerdim. Hâkim ve savcıların tekrar mesleğe dönmeleri konusunda bir yasal düzenlemeye ihtiyaç olduğu anlaşılıyor. Kurulun herhâlde bunu çözme inisiyatifi yok, çözemedi bugüne kadar birkaç tane müracaat olduğu hâlde.

İki: Hâkim ve savcılarımızın özlük haklarında iyileştirmeler oldu, Anayasa Mahkemesi iptal etti, nisanda da süresi doluyor. Eğer torba yasalardan birisinde yoksa bu hüküm nisandan sonra hâkim ve savcılara yapmış olduğumuz iyileştirmeden faydalanamazlar yani aciliyetse bunlar aciliyet konusu.

2’nci madde tazminat davalarıyla ilgili, doğru zaten yani bu kadar çok sayıya sahip bir Yargıtayın ağır yapısından kaynaklanan birçok problemin çıkacağı belliydi zaten yani 469 üyeye, kaç oldu bilmiyorum en son sayı...

BAŞKAN – 517 galiba değil mi Başkanım?

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – 516 kişi Değerli Bakanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Evet.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – 516, 10 Nisan 460 katılması gereken.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Katılması yani çok büyük oranlar bunlar yani bu kadar geniş üyeli “Dünyada örneği yok.” dendi zaten. Bu zor bir konu tabii.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 4

Öbür maddede de yani aciliyet konusundaki itirazımın dışında 4'üncü maddeye de herhangi bir itirazım yok. Zatiatalinizin gönderdiği bir önerge var, söz almışken onları da ifade edeyim. O da herhâlde kısmi davayla ilgili bir...

BAŞKAN – O gelince müzakere edelim mi? Özellikle görüşünü almak isterim.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yok, ben ayrılacağım da onun için, aşağıya da ineceğim, aşağıda da konuşmam var, onun için şey yapalım.

Yani toparlarsak, aciliyet konusunda bir acili yok. En önemlisi de Yargıtayın kendi iç işleyişi, teamülleri içerisinde belki tartışarak, belki uzlaşarak bu sorunların çözülmesi yasamaya başvurmadan önce daha tercihe şayandır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Bakanım ayrılmadan iki üç noktayınazarı vereceğim, Komisyon üyelerimle ve katılanlarla paylaşmak isterim.

Yıllardır Parlamento deneyimi olan bir araştırmacı olarak siyasetin bir yasama krizi sorununu yaşadığını kabul ediyorum. Bu konuda özel inceleme yaptım, yayımlandı, kamuoyuyla paylaştım. Tabii, Komisyon elbette ki gündeme hâkim ama kendisine gelen konuda... Özellikle bugünkü Komisyon toplantısı herhangi bir siyasal tercihin toplantısı değil, Yargıtayımızın bizatihi kendilerinin doğrudan siyaset kurumuyla teması sonunda oluşmuş bir toplantı. Buna rağmen Komisyon gündemine hâkim, katılıyorum. Müstacel bir durum var mı, o tabii Komisyonumuzun takdirinde. Ben gündemi oluşturdum ama yasama erkinin kesinlikle... Bir işaret buyurdunuz. Ben on altı-on yedi yıl önce sanıyorum, Genel Kurulda “Yasama organını bir kanunlar atölyesine dönüştürme hakkımız değildir, haddimiz değildir.” demiştim ama bu konuda bütün partilerin konsensüs içerisinde bir reform yapmaları lazım, acil zaruret. Kısmen görüşlerinize katılıyorum Başkanım, teşekkür ediyorum.

İsacığım buyursunlar.

İSA GÖK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, göreviniz hayırlı uğurlu olsun, yargıya, ülkeye hayırlar getirmesini temenni ediyoruz ve başarılar diliyoruz.

Teklif geldiğimizde, bize 4 madde olarak geldi, daha sonra bir teselsül maddesi olarak gönderildi.

BAŞKAN – Ben gönderiyorum, onu tartışacağız.

İSA GÖK (Mersin) – Evet.

Önce ben şunu söyleyeyim zaten: Yapılmak istenen ve Yargıtay kaynaklı olduğunu bildiğimiz değişiklikler mantıklı değişiklikler çünkü özellikle benim kendi büromun da yaşadığı görev uyumsuzlukları yargıda çok büyük zaman alıyor. Basit iş davalarında dahi 2 daireye bölünmeden kaynaklı...

BAŞKAN – 3 tane şimdi.

İSA GÖK (Mersin) – ...bir yılı aşkın süre beklemeler oldu. Bu hakikaten büyük bir vicdansızlık olur. O yüzden 2'den dolayı 1'inci maddedeki yürürlükten kalkma mantıklı, teknik olarak onu konuşabiliriz yine ama herhangi bir itiraz olmadığı görülüyor. 3'üncü maddedeki yargılama, zaten eskiye bir anlamda dönüş içeriyor bu, olması gereken bir şey. Önceki o değişiklik uygulanamayacak bir değişikti zaten, ona bir itiraz yok. Yalnız burada teklifin 4'üncü maddesi var. Yani yargılama giderleri yönünden kararın bir anlamda parçalanması bunu Sayın Başkan, Sayın Bakan, biz, parti ayrımı olmaksızın...

BAŞKAN – Oy birliğiyle reddettik.

İSA GÖK (Mersin) – ...hukukçu olmak sebebiyle arkadaşlarımızla bir arada teati ettik, bunun mesleğe karşı, meslektaşlara karşı anlatılmasının güç olduğunu hemfikirle o noktaya vardık. Bu maddenin tekliften çıkarılmasını, yargılama giderlerinin...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Doğru söylüyorsunuz.

İSA GÖK (Mersin) – Çok teşekkür ediyorum. Zira o konuda Yargıtay Birinci Başkan Vekilimiz de sağ olsun çok olumlu görüş belirtti toplantı öncesi, önemli olan ilk 3 madde demişti. Ne Yargıtayın talep ettiği ilk 3 madde riske girsin, geciksin ne de bir sorun olsun, 4'üncü madde sorunlu. Barolar açısından büyük sorunlu zaten. O konuda herkes karşılıklı birbirine teşekkür ediyor, sağ olun var olun, o sorun açıldı. Kısmi dava konusuna gelince yani o önergeyle ilgili...

BAŞKAN – Onu maddesinde şey edelim.

İSA GÖK (Mersin) – Bir cümle hemen söyleyeyim ona. Şimdi zaten kısmi dava açma yasağı zaten sorun oluyordu idi, bu konudaki önerge çok anlamlı ve doğru da bir önerge. O bir defaya mahsus o imkânı tanımakta fayda var. Sonuçta yargılamanın adilliği ve gerçeğe ulaşmak için gerekli bir şey o. O konu hep sorun olarak görünürdü, ona katılıyoruz.

Ben, Sayın Bakan, eğer Komisyon Başkanım izin verirse ayrı bir hususa değinmek istiyorum. Ben gündem dışına çıkmam, Komisyon gündemine bağlı kalan bir insanım, hiç kimse benim farklı konuştuğumu görmemiştir Komisyonunda ama çok hassas olduğum bir konu var, onu özellikle Sayın Bakan ve Bakanlık bürokratları buradayken anlatmak istiyorum.

Şimdi, bakın, Mersin'de bir adliye açıldı. Bunun mücadelesi 2003 yılında başladı. Bu mücadeleye, sırasıyla, bakanlardan Sayın Cemil Çiçek, Sayın Mehmet Ali Şahin, Sayın Sadullah Ergin, Sayın Bekir Bozdağ bilfiil emek verdiler ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 5

Veysi Kaynak çok emek verdiler, çok sağ olsunlar. Yine şu anda Gebze Savcımız var, Sayın Cemil Kuyu. Sayın Cemil Kuyu o kadar büyük emek verdi ki, bir Mersinli olarak çok teşekkür ediyorum. O zaman ki valimiz hep “Ağabey” dediğim Vali Atilla Osmançelebioğlu. Vali Bey çok büyük emek verdi ve bu bakanlar sayesinde, Başsavcımız Cemil Kuyu -ki dünya iyisi bir insandır Cemil Kuyu hakikaten dosttur Cemil Bey- Valimiz, Mersin’e bir adliye kazandırıldı 2003’ten sonraki çalışmalarla on yıl emek verildi, on yıl. O zaman yapılırken Sayın Bakan ve o zamanki müsteşar dendi ki: Yanında bir arsa var, o arsaya şu anda mutlaka bir şerh konmalı çünkü Mersin’de ne yazık ki arsa sorunu var, kent merkezi dolmuş vaziyette, 14 bin metrekare arsa Vali Bey’in, Bakanın, herkesin desteğiyle ayarlanabildi. 60 bin metrekare kapalı alan bir adliye yapıldı ve o dönemde Bakanımızın ve tüm Bakanlık bürokratlarının talebi üzerine o dönemki Büyükşehir Belediye Başkanı ve Akdeniz ilçe Belediye Başkanı büyük emek verdiler, oraya “belediye hizmet alanı” şerhi konuldu, adliyenin bitişiğine. Burası çok kıymetli bir yer. Daha sonra burası milletin gözüne battı çünkü rantı yüksek bir arsa, çok kıymetli bir yer. Sayın Bakan, Bakanlık daha sonra buranın istimlakı için muamele başlattı. Şimdi bakın, Bakanlık adliyeyi savunmak zorunda, adliyenin geleceğini savunmak zorunda, Bakanlık bürokratları birinci görevi bu olmak zorunda. Ben avukatım, ben baro başkanlığı yaptım ama o adliyeyi savunmak zorundayız. Bir olay oldu, Bekir Bey’e anlattım, Bekir Bey buradan bürokratını aradı. Bakın, olay şu Sayın Bakan: Büroma birileri geldi, tatlı sert dediler ki açık açık söylüyorum: “Başsavcılığa gittik, biz buradaki arsa için başsavcılık artık asla ortalığı karıştırmayacak. Biz, Büyükşehir Belediyesine gittik, buradaki ‘hizmet alanı’ şerhini kaldırıp ticari alana çevireceğiz, buraya çok büyük bir ticari alan yapacağız. Başsavcılık üzerinden Bakanlığa gittik - ilgili şahısın adına vermeyeceğim- onlarla görüştük, buranın ‘hizmet alanı’ şerhinin kaldırarak, ticarete çevirerek, Adalet Bakanlığının istimlakini de engelleyerek buraya biz iş yapacağız. Dediler ki Bakanlıktan: ‘Bu işi Baro Başkanı İsa Bey sürekli karıştırıyor, bakanları sürekli devreye sokuyor, oranın ticarete dönmesini engelliyor.’” Büroma geldiler, şahidim de büromda. Adamlar tatlı sert konuştular. Ben bunu Bakana anlattım. Anlamadığım bir şey var, Bekir Bey istifa etti, Veysi Kaynak istifa etti, ertesi günü o arsaya satılık ilanı asıldı. Adliyenin bitişiği ve o zaman ki Bakan demişti ki: Buraya mutlaka şerh koydurun ve belediye –Büyükşehir ile alt belde- adliyenin bu isteği üzerine oraya “serbest nizam” dedi. Şu anda oranın emsali Murat Bey, Sayın Bakanım, 7 emsal neredeyse. Korkunç büyük bir rant var. Ben niye tehdit yiyeyim ya? Birileri beni niye tehdit etsin? Benim derdim adalet, benim derdim Adalet Bakanlığı, benim derdim adliye. Ben tehdit yiyorum. Gözünüzü seveyim, bu kadar insanın emeği var burada, o adliyede. Adliye on yıl sürdü işleminin bitmesi ve doldu. Bir sene sonra başsavcılık ihtiyaç diyecek çünkü 2 birimimiz dışarıda.

Geçtiğimiz hafta Vali Bey’in önünde Sayın Büyükşehir Belediye Başkanıyla kavga ettik. Dedim ki: “Bakın, buranın hizmet alanı şerhini kaldırmayın.” “Kaldıracağız, 4 blok yapılacak.” dedi. “Sayın Başkan, yapma, bunu Mersin’e yapma.” “Zaten adliyenin buraya gelmesi hatalıydı kardeşim, götürsünler adliyeyi.” “Yahu yapmayın, bu bir rant, bu ranta boyun eğmeyelim.” dedim. Bakın, istirham ediyorum. Bunu bilerek burada konuştum ve ilk kez sekiz yılda gündem dışı bir şey konuştum Komisyonunda. Bu arsa kıymetli, 11 bin dönüm bir arsa. Mersin’in en kıymetli arsası. Genel Sigorta sahibiydi, Yönetim Kurulu Başkanına istimlak yapalım dedi, Bakanlığa 6 trilyon liraya hemen satış yaptı, kendi Başkanlığına. Bak, Sigorta, kendi Yönetim Kurulu Başkanına devretti burayı. Şimdi de buranın değeri ki “hizmet alanı” şehri olduğu müddetçe değeri artmaz ama ticarete çevirirsek burası 30-40 trilyonluk bir yer. Bakanlığa sesleniyorum ve ilgilenmeyen müsteşar yardımcılara sesleniyorum: Ya, bu arsayı yedirmeyin, günahdır. Şu dosyayı tekrar size 10’uncu kere veriyorum. Burada istediğim benim, ya adliyenin geleceği, avukatların geleceği, Mersin’in geleceği. Günahdır ya, ranta burayı kurban vermeyin.

Sayın Bakan, zapta geçti, ilgilenir misiniz bilmiyorum. Ama bakın özellikle diyorum, Bekir Bozdağ bu işi çok iyi biliyor, olayı biliyor, engellemeye çalıştı; Veysi Kaynak çok iyi biliyor, istifa ettikleri günün ertesi günü satılık ilanı asıldı. Bu ayıptır!

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bakanlığa hiç geçmedi mi arsa?

İSA GÖK (Mersin) – Geçmedi. Muamelesi başlatıldı ama Murat Bey, bakın, işin içinde adamlar diyor ki: “Biz belediye işini hallettik, başsavcılıkla işi hallettik, Bakanlıkta işi hallettik.” diyor. Ağırırma gidiyor, harbiden ağırırma gidiyor ve ben tehdit yiyorum.

BAŞKAN - Bakanım kısa bir açıklama yapın.

ADALET BAKANI KENAN İPEK - Ben takipçisi olacağım bu konunun. İsa Bey, size de ben bilgi vereceğim.

İSA GÖK (Mersin) – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Tabii, değerli arkadaşlar, demokrasinin en büyük sağlık kriteri desantralizasyondur, merkezî yetkilerin mahalline aktarılmasıdır. Bugün bizim Komisyonumuz desantralizasyon ilkesini uyguladı, mahallî bir sorunu genel Komisyonunda...

İSA GÖK (Mersin) – Başkanım, haklısınız. Ama, bakın, Hakkı Köylü dahi çok emek verdi bu işe. Bakın, Hakkı Köylü’nün dahi emeği var bu adliyede.

BAŞKAN – İlacığım, zaruret bu.

İSA GÖK (Mersin) – Bir anda adliyeyi birileri yok edecekti, yapılmaz bu, günahdır ya.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 6

BAŞKAN – Sayın Bakanım, hukukun ve emporium, yani kamu otoritesinin, üst egemenliğin Bakanlığımıza verdiği yetkiler içerisinde tabii adalet hizmetini sağlamak için bu zorunluysa ticari amaca özgülenmesi sizin takdirinizde ve İsa Bey, gerçekten, Komisyonumuzda bütün arkadaşlarımız gündeme sadıktırlar ama mahallî bir sorun burada yansıtılması gereği olmasa idi, böyle bir zaruret bulunmasa idi, İsa Bey hususi... Zapta da geçti.

İSA GÖK (Mersin) – Bu hafta kavga oldu, Vali Bey’in önünde, Belediye Başkanıyla kavga ettik. Bu arsayı yemeyin dedim, yapmayın, günahıdır.

BAŞKAN – Peki, tamam. İşacığım anlaşıldı, inşallah en güzel şekilde kamulaştırma, şerhi diğer yollarla mesele çözülür, telafi edilir ve kamu yararının maksimum menfaati sağlanır.

Evet, şu anda Ali Rıza Bey söz aldı, ondan sonra da Yargıtay çünkü...

Mersin’de, Mersin Milletvekillerinde yetkiler daima düalist kullanılır.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Öyle şeyleri anlamam, köylü çocuğuyum ben.

BAŞKAN – Birisi konuşunca öbürü mutlaka konuşmalı.

Buyurun Ali Rızacığım, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, eğer o Mersin Adliyesine Hakkı Köylü emek vermiş olsaydı emeğine sahip çıkardı önce.

Sayın Başkan, Değerli Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımıza da başarılar diliyorum yeni görevinde.

Bak, çok milletvekilinin erişemediği şeye siz milletvekili olmadan eriştiniz, her ne kadar...

BAŞKAN – Zaten “seçilmemiş, anayasal Bakan.” dedim, başka bir zaman kullanılmadı bu Parlamentoda.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ya, ne dersen de sen, sonuç itibarıyla adam Bakan olmuş mu olmamış mı, sen ona bak, tamam mı. Bak, sen bu kadar uğraştın, Bakan dahi olamadın; her gün bekledin, bekledin, olamadın yani Bakan.

BAŞKAN – Kader defterini yazmak elimizde değil efendim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani, sen olamadın.

Anayasal olarak yasallığını bırak sen, adam Bakan işte. Bundan sonra Adalet Bakanının sahip olduğu tüm haklara sahip, bitti, gitti. Keşke biz de olsak, bir aylık, iki aylık falan.

BAŞKAN – Efendim, son toplantıların böyle bir rahatı var, diğer toplantılarda bir gerilim...

Peki, buyurun Ali Rıza Bey.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkan, tabii ben de önce size bir teessüflerimi fırlatarak konuşmama başlamak istiyorum. Bu Komisyonunda siz 2 defa bize veda yemeği verdiniz, bundan önceki veda yemeği...

BAŞKAN – Bir daha vereceğiz ya!

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani evet, öyle anlaşılıyor, bir daha yemek vereceksiniz ve o yemekte yeniden hediyeler vereceksiniz bize çünkü eskilerin artık...

BAŞKAN – O tespihi bulmak mümkün değil, yok artık o.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Canım bu sefer başka bir şey verirsiniz.

Yani, şimdi ben tabii gerçekten anlamakta güçlük çekiyorum, yani bir komisyon üyelerine veda ediyor, herkes öpüşüyor, işte “Gitmek var, kalmak var.” diyorlar, ağlaşıyorlar, ondan sonra bir daha toplanıyoruz, hadi bir daha sarılıyoruz. Ondan sonra zaman geçiyor, “Canım bir daha var.” diyoruz. Yani bu, herhâlde bilmiyorum son mu, yoksa bir daha gelecek mi?

BAŞKAN – 3 Nisanda bir toplantı meteoru gelebilir, tamam.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani, şimdi arkadaşlarımızın kafası da meşgul, aslında arkadaşların bu işlerle uğraşacakları hâlleri de yok, herkesin kafası meşgul şimdi.

BAŞKAN – Psikolojik analizinize katılıyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Listeye girecek miyim, girmeyecek miyim derdi var herkeste, tamam mı. Tam biz bunlarla uğraşırken, bunların gelmesi de ayrı bir olay.

Şimdi, tabii yani aslında aciliyet, bence olağanüstü koşulların gerektirdiği zamanlarda başvuru bir yöntem olmalı. Yani, olağanüstü bir şeyler olur, hakikaten acilen karşılanması gereken bir ihtiyaç olur, Sayın Murat Başesgioğlu’nun da söylediği gibi, o acil ihtiyacı karşılamak için böyle bir olay olabilir. Ama biz alıştık istisnaların kural olmasına, kuralların istisna olmasına alıştık.

Şuna da alıştık, ben bundan çok üzülüyorum, bir hukukçu olarak üzülüyorum. Benim esas mesleğim avukatlık, hukukçuluk; milletvekilliği değil. Yarın görev sona erdiği zaman, milletvekilliği görevimiz sona erdiği zaman biz avukatlık yaparız ya da hukukçu kimliğimizle bu toplum arasında gezeceğiz. Allah’a çok şükür ki ben iki dönemdir milletvekiliyim, hiçbir hukukçu tarafından hukukçu kimliğim ikinci plana itilmiş olarak tanımlanmadım. Yani tanımadığım Yargıtay üyesi arkadaşlarımız da evet, hukuk devleti ve hukuk kavramlarının mücadelesini verdiğim söyleniliyor. Ama bu Mecliste iki dönemdir hukukun bizzat hukukçular tarafından katledilmesinden dolayı da son derece üzgünüm. Buna Yargıtay da dâhil,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 7

hiç kusura bakmasınlar. Yani yasama, yürütme ve yargıda tabii ki yürütme yasamayı ve yargıyı kontrol altına almak isteyebilir her zaman, bu çok doğaldır çünkü adam sonuç itibarıyla yürütmedir. Ama önemli olan, yürütmenin egemenliği altına girmeye hazır bir yargı var mıdır, yok mudur, buna bakmak lazım. Ya da o yürütmenin, yasamanın egemenliği altına girmeye itiraz eden bir yargının kurumsal olarak var olup olmadığıdır. Son zamanlarda hukukta benim umudumu kesen de budur. Yargıtay da işlerini konjonktür olarak yürütmeye çalışıyor. Bugün burada söylenilen meselelerin özü, aslında Yargıtayın hep iddia edildiği gibi, bir temyiz mercisi olmaktan çıkıp bir vaka denetimi yapan ilk derece mahkemesinden de daha beter hâle gelmiş olmasıdır. Biz 2007-2008’de, 2008’in 6 ve 8 Şubat günleriydi yanlış hatırlamıyorsam -yani yanlış da hatırlamam, öyle bir zekâm da var benim- 6-8 Şubat 2008 günü...

BAŞKAN – Zekâ değil, hafızan vardır.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) - ...Adalet Komisyonunda Yargıtay üye sayısının -150’ye- ve daire sayısının düşürülmesine ilişkin tasarımı tartışıyorduk. Sayın Mehmet Ali Şahin de Adalet Bakanıydı, siz de Komisyon Başkanıydınız. O dönem, arkadaşlarımızdan da olanlar vardı.

İSA GÖK (Mersin) – Hasan Gerçek Yargıtay Başkanıydı.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Gerçek Yargıtay Başkanıydı. Ve o dönem, 150 üye sayısı bir reform olarak sunuluyordu ve getirilen iddia şuydu: “Canım, bu kadar da büyük Yargıtay olmaz yani bu daire sayıları fazla, bunu biraz daha düşürelim.” diyordunuz bize, bizi kandırmaya çalışıyordunuz ve bizi reforma karşı çıkmakla suçluyordunuz. Biz o zaman da diyorduk ki “Mevcut şey sağlansın yani muhafaza edelim bir müddet.” Hemen arkasından 2010 Anayasa referandumu, HSYK seçimi yapıldı.

BAŞKAN – Ama eleştiriniz kabul edildi ve sizin doğrultunuzda gündem bloke edildi.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tabii, tabii, doğrudur ama biz artsın demedik orada, o tutanaklara bakarsanız. Biz elbette ki Yargıtayın temyiz incelemesi olmasını, vaka denetimi yapan bir mahkeme olmamasını, istinaf mahkemelerinin bir an önce yürürlüğe girmesi gerektiğini söyledik.

2010 Anayasa referandumundan sonra, Yargıtayda siyasi kanatlar arasındaki dengeyi tutturabilmek için, sırf Yargıtay hâkimiyetini ele geçirebilmek için üye sayısı artırıldı, daire sayısı artırıldı yani bu artırma bir ihtiyaçtan kaynaklanmadı. Ve orada da gerekçe şuydu: “Efendim, Yargıtayın elinde çok dosya var, yargıda işleri hızlandırmak lazım. Bu dosyalar birikti, Yargıtay bunu aşamıyor.” denildi birinci savunmanın tam aksine. Bu sefer, 160 tane blok bir atama yapıldı. Ondan sonra bu iktidar savaşları Yargıtayın içerisinde devam etti. Yani, Parlamentodaki iktidar savaşından daha fazlası Yargıtayda devam etti, bunu hep beraber biliyoruz. Sonunda geline aşamada, o 160 tane atamanın siyasi iktidar yanlısı olmadığı en azından anlaşıldı veya öyle görüldü -bilemem arkadaşları- ve yeniden denge hesaplarına gidildi, Yargıtayın üye sayısı, işte, hiç de ihtiyaç yokken geçen kanunla artırıldı, 516’ya çıktı, 48 tane sanıyorum daire bizim de üyesi bulunduğumuz bir komisyonda geçti, 516 tane üye oldu.

Şimdi, tabii, dünyada acaba 516 üyeli bir Yargıtay var mı? Bize “Kardeşim, biz temyiz incelemesi yapacağız, siz ne yapıyorsunuz?” diyen yüce Yargıtayımızın saygın üyeleri buna nasıl cevap veriyorlar? Biz tabii ki bireysel konuşmalarını...

Burada, sorun şudur: Yasa yapma özensizliğini kural hâline getirmiş bir Parlamento vardır, yargıdaki sorunların temeli budur. İkincisi, hukuk devleti anlayışından tamamen kopmuş bir siyasi iktidar vardır. Üçüncüsü, yargıyı ve hukuku savunamayan, savunmayan yargı mensupları vardır. Yani, her kanattan da bu işin gerçekten sorumluları vardır. Burada kaynaklanan sorunlar da bundan kaynaklanıyor. Yani, tabii ki 517 üyeyle büyük Genel Kurulu toplayıp karar almak zor mu? E, tabii ki zor ama o nereden buraya geldi, buna bakmak lazım. Niye buraya geldi?

Ben şimdi geri dönüp bakıyorum, tutanaklara da bakıyorum, okuyorum zaman zaman, ya, söylediklerimin doğru çıkmış olmasından hakikaten üzülmeye başladım. Yani, bugün, mesela, bir gazeteci arkadaşımız aradı, devlet sırrıyla ilgili bazı şeyler sordu, 2012 yılında Genel Kurulda yarıda kalmış, dedim ki “8 madde geçmiş olması lazım.” Ve oradaki konuşmalarına baktım, bugün geldiğimiz nokta da aynı çıkıyor. Demek ki burada şu oluyor: İnsanlar mensubu olduğu siyasi düşüncenin ya da siyasi şeyinin doğrultusunda değil de hukuku referans alarak hukukun ihtiyaçlarını giderecek düzenlemeler yapsalar ve sadece bunu savunsalar bence sorun olmayacak. Sıkıntımız burada bundan kaynaklanıyor. Yani, bugün Yargıtay da bence olağanüstü iktidar savaşlarından geçiyor, daha bitmedi Yargıtaydaki iktidar kavgaları.

Ben bu düzenlemelerin çok doğru olduğuna inananlardan değilim şahsen, bu düşüncelerimi Yargıtaydan gelen bir arkadaşımız görüşme yaptığında ona da söyledim. Ama bugün, bu konjonktürde söyledikleri “ön inceleme heyeti” belki doğru olabilir ama bu da aşılabilirdi. Nasıl aşılabilirdi? Şöyle aşılabilirdi: Bu öteden beri bir sorun ama bu biraz da uygulamadaki umursamazlıktan ve bilgisizlikten kaynaklanıyor. Örneğin, Adalet Bakanlığı kaleme ya da hâkimlere bu konuya biraz daha özen göstermeleri konusunda telkinlerde bulunsa. Yani, bir dosyanın görev bölümü belli yani nereye gideceği belli. Bir hâkim o dosyanın nereye gideceğini bilmiyorsa bıraksın, kalsın gitsin oradan kardeşim, bu, bu kadar açık ya. Kalem bilmiyorsa o işi, bıraksın oradan gitsin. Yani, şimdi ben de avukatlıktan geliyorum, biliyorum “Yargıtay -avukatlar da onu yapıyor- Dairesi Başkanlığına...” Canım, kalemin görevi ne? Orayı o dolduracak. Veya hâkim dolduracak onu. O da öyle gönderiyor dosyaya ve geliyor buraya.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 8

Şimdi, geline noktaya şöyle bakarsanız sonuç itibarıyla, sadece şu fotoğrafı okursanız geldiğimiz noktada, evet, böyle bir düzenleme yapılması gerekiyor. Yani, böyle bir yapıda bunun olması gerekiyor ama bunun asıl sorununa inmek lazım. Yani, sorunu bir sorunla çözemeyiz. Biz aslında çözüm yapmıyoruz; her sorunun bir parçası oluyoruz, sorun yaratıyoruz, sürekli böyle oluyoruz. Yarın da bunu değiştireceğiz.

Ya, düşünün, Allah aşkına, bir hukuk muhakemesi kanunu çıkarıyoruz -bu Komisyon çıkardı, bu iktidar dönemi çıkardı- değiştirdikçe değiştiriyoruz. O zaman, bu Yargıtay üyesi arkadaşlarımız bence düşüncelerini belirtmelilerdi. Yani, bu yasalar çıkarken ben hep söylüyorum, doğruları söylediğim için de zaman zaman kötü oluyorum. Yargıtay üyesi temsilcilerimiz geliyor, susuyor. Ya, susmayın kardeşim, ne susuyorsunuz? Yasa çıkıyor. “Canım, biz siyasi iradeye karışamayız.” Nasıl karışamazsın, buz gibi karışılır. Çünkü Yargıtayı ilgilendiren bir yasa çıkıyor. Ne demek “Karışmam siyasi iradeye.”? Teknik olarak söyleyeceksin “Bu, bu, bu böyledir, doğrusu budur. Siz ne yaparsanız yapın, ne halt yaparsanız yapın.” diyebilirsiniz. Ona göre de siyasi irade kendi tercihini yapabilir ama bu konuda gerçekten biz yasa yaparken... Özellikle 24’üncü Dönemde yasa yapma konusunda son derece israf davrandık, zamanımızı boşuna harcadık, yazık ettik.

O nedenle ben bir kere olaya öyle bakıyorum. Yani, istemesem de... Çok açık söylüyorum, ben istemiyorum böyle özel düzenlemeler. Ben özelin hepsine karşıyım ama yani içinde bulunulan durumun getirdiği zorlama nedeniyle şu maddelere itiraz etmiyorum. Yalnız o 4’üncü maddedeki avukatlık yargılama giderinin çekilmesi gerektiğini düşünüyorum. Eğer o çekilmezse Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu yasaya direneceğimizi söylemek istiyorum. O çekilecek, o olmazsa olmazımız, bu, bu kadar açık.

Şimdi gelelim şu verilen önergeye. Aslında bu önergeyi Yılmaz Tunç verdiği için kabul ediyorum yani yoksa şey değil...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Ali Rıza Ağabey.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ama burada bir şey var, bakın, bir sıkıntı var. Şimdi, talep konusu miktarı. Bu yasayı da biz yaptık tabii, yani bu hukuk usulünü biz yaptık.

BAŞKAN – Ali Rıza, oraya geldiği zaman konuşalım mı?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, hayır, bir daha bir daha gelip konuşurma.

BAŞKAN – Ya, gitme, o konuda bulun, özellikle bulunmanı istiyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ya, bir daha bir daha konuşup durmayalım. Talep konusu miktarı...

BAŞKAN – Ali Rıza, o zaman, bakın, diyalektik şeydir, sonundan başlıyorsun. Belki o açıklanacak, senin soruların cevaplanacak. Oradaki müzakere yöntemini gelin, Başkanın takdirine bırakın. Özellikle bekliyorum sizi o konuda, kaçma. Geleceğiz zaten birkaç dakika sonra.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ya, Başkanım, kaçma diyorsun, haftaya bir daha çağıracaksın buraya bak.

BAŞKAN – Hayır, hayır, burada, şu konuda, bakın, senin varacağın sonuçlar müzakere sonrasında varacağın sonuçlardır, belki de o sonuçları değiştireceksin.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tamam, yani, o zaman dediğim gibi, bu yasaya kerhen destek veriyoruz. Üstümdeki baskılar nedeniyle “evet” diyorum.

BAŞKAN – Evet, şimdi Komisyonumuzdan değerli Başkan Vekilim konuşacaklar. Ondan sonra, maddelerde zannediyorum hocalarımız ifade edecekler, maddelerde söz vereceğim ama Yargıtayımıza mutlaka... Çünkü mimarları kendileri, kusuru bize atıyorlar. Burada aslında imza siyaset kurumuna ama iradenin künhü, cevheri zat-ı Yargıtaya ait olduğu için mecburen istizah isteyeceğiz efendim.

Hakkıcığım, buyur.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben şimdi şunu söyleyeceğim: Ali Rıza Bey’e “Daha sonra söz vereceğim.” dediniz. Ben gittim, geldim, yarım saatir konuşuyor, hâlâ da konuşuyor; ne konuştuğunu da bilmiyorum da.

BAŞKAN – Yo, yo, değil, yeni başladı.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tabii, dinleyecektin beyefendi.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Fazla konuştu yani onu demek istiyorum.

İkincisi, bu gerçekten Yargıtayın karşı karşıya olduğu bir sorun, bunun giderilmesi gerekiyor. Bunun da temelinde adaletin bir an önce, kısa sürede tecelli etmesini sağlamak yatıyor. O bakımdan, ben elbette ki buna katılıyorum.

Bu söylediğim önemli değil ama bu benim bu Komisyondaki son görevim ve son konuşmam. Ben burada görev yapan, birlikte çalıştığımız bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Biz de bir söz vardır “Gidip de gelmemek, gelip de görmemek var.” derler. Gelip de görmemek kısmını başkalarına bırakıyorum ben, bizde gidip de gelmemek var çünkü, bizim sistemimiz öyle.

BAŞKAN – Yok, mecburen gelmemek var ağabey, yoksa şey değil.

İSA GÖK (Mersin) – Olur mu Başsavcım ya?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 9

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Evet, o bakımdan, arkadaşlarımdan haklarını helal etmesini istiyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – O kadar kolay değil beyefendi hakkını helal etmek.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ben hepinize ve burada çalışanlara, bütün diğer görevlilere, katılan herkese...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – O helallik meselesine sonra bakarız.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – ...teşekkür ediyorum. Herkese saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, tabii gerçekten meselenin mahiyetine veya gelişimine değil, sadece normun semantik içeriğine göre bir kabul müzakeresi yürütüldü. Buna rağmen, millî zabıtlardır. Komisyonumuzun tutanakları, aşkın zamanlı geleceklere doğru saklanmaktadır. Yüksek Yargıtayın gerekçede sabık olan, layık olan iradesine ekleyecekleri varsa buyurun Başkanım.

Yargıtay Başkan Vekilimiz Seyit Bey, buyursunlar.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, milletvekilleri, konuklar; sözlerime başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben 1990 yılından bu yana, Yargıtayda görev yapıyorum. On üç yıl tetkik hâkimliği yaptım, altı yıla yakın Yargıtay 19. Hukuk Dairesi Başkanlığını yaptım, altı aydır da Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Başkanı ve Yargıtay Birinci Başkan Vekiliyim.

Tabii ki sayın Komisyon üyelerinin konuşmalarındaki bazı eleştirilere katılmamam mümkün değil. Müsaade ederseniz bu kanun teklifini neden verdik, onu izah etmek istiyorum çok kısa. Çok fazla zamanınızı almak da istemiyorum.

Şimdi, Yargıtayın işleyiş tarzını çok iyi bilmek lazım. Mahallî mahkemeden, Mersin

mahkemesinden verilen karar, aleyhine olan taraf veya vekili tarafından temyiz edildiği zaman, ilgili hukuk dairesine geliyor. Hukuk dairesinin normal şartlarda buna ön inceleme yapması lazım. Hâlihazırda bu ön incelemeyi yapma süresi istisnasız en az üç ay sürmektedir. Bunun sebebini yoğun iş, dosya sayısına bağlamak mümkün. Üç ay o dairede durduktan sonra o daire “Ben bu dosyaya bakmaya görevli değilim, 2 no.lu Daire bakmaya görevli.” dediği zaman, bir karar yazıyor, 5’er imza atılıyor; 5 fiziki imza, 5 elektronik imza ve dosya 2 no.lu Daireye gidiyor. 2 no.lu Dairede de dosya esasa kaydedilip incelemesi yapıldıktan sonra, yaklaşık gene üç ay bekliyor. Bu daire de diyor ki: “Hayır, ben görevli değilim. 3 no.lu Daire görevli.” ve dosya 3 no.lu Daireye gidiyor. Yaklaşık üç ay da aynı süreç orada devam ediyor ve en az bir yıl dosya temyiz incelemesi yapılacağı daireyi bulamıyor. Başkanlar Kurulu dediğimiz, benim Başkanlığımızda 23 hukuk dairesinin başkanıyla birlikte toplanıyoruz, oradan bize geliyor, biz buna bir karar veriyoruz ve bizde de yaklaşık -en süratli- üç ay bekliyor.

Şimdi, daha önce bu 5 daire, 6 daire dolaşma imkânı varken Yargıtay Başkanlar Kurulu olarak biz toplantı yaptığımızda dedik ki bu dolaşmayı biz bir yerde bitirmeliyiz. Bunu 2 daireyle sınırladık. Birinci daire görevsizlik veriyor, ikinci daire veriyor, bizim Başkanlar Kuruluna geliyor, ben burada nihai temyiz incelemesi yapacağı daireyi belirliyorum. Süre dokuz ay. Dokuz ayda dosyanın kapağı açılmıyor. Bu dosya temyiz incelemesi yapacak daireye gittiği anda en süratli inceleme bir yıl, hiç istisnası yok. Dosya iki yıl bekledi. İşte, biz “Ön inceleme bürosu kurulsun.” derken şunu yapmaya çalıştık: “Dosya gene ilgili yazı işleri müdürünün veya hâkimin ‘Burası temyiz incelemesi yapacak.’ dediği daireye gönderilsin fakat orası bir ay içerisinde ön incelemesini yapsın.” dedik. Bir aylık bir süre koyduk üç ayı kısaltalım diye. Bir aylık süre içerisinde ön inceleme yapmaz, göndermezse artık görevlidir anlamına gelsin. O gönderdiği zaman, ikinci daireye göndermesin. Aynı, benim Başkanlığımızda Başkanlar Kurulu toplandığı zaman -23 tane hukuk dairesi başkanını ben getirdiğim için- daire aksıyor diye, yıllık belirleyeceğimiz 4 üyeden ön inceleme bürosu kuralım, bunu bu şekilde süratlendirelim dedik. Tabii ki Sayın Bakanımın, Sayın Ali Rıza Bey’in söylediği bu ön inceleme bürosunun kurulması çok acil miydi? Değil ama bundan sonraki değişiklik önerdiğimiz maddeler acil olduğu için bunu da buraya ilave ettik.

Diğer değişiklik önerdiğimiz maddeler şu anda Yargıtay daire başkanı ve üyeleri hakkında yargısal görevlerinden dolayı açılan tazminat davalarında, yapılan son değişiklikten sonra, Hukuk Genel Kurulu Başkanı olarak benim Başkanlığımızda 46 tane üye -toplam 47 kişi- bir araya geliyoruz; davacı vekili, hazine vekili -devletin aleyhine açıldığı için- biz 47 kişi cüppe giymişiz. Davacı vekili diyor ki: “Dava dilekçemi tekrar ederim.” Davalı vekili diyor ki: “Davanın şartları yoktur, reddini istiyoruz.” “Buyurun, dışarı çıkın.” Ön incelemesi yapıldı, tahkikat aşamasına çıkacak. 47 kişi bunu tartışıyoruz.

Değerli milletvekilleri, bakınız, hukuksal tartışmalar inanınız sizin Meclistekine de benzemiyor. Noktayı buraya neden koydu, noktayı buraya neden koymadı; bunu neden dedi, bunu neden demedi. Bu çok büyük bir sıkıntı. Ve dünyada benim yaptığım araştırmalara göre 47 kişilik heyetli bir mahkeme yok. Peki, buna da razıyız. Biz bunu yaptık.

Bir önceki Başkanımız Sayın Ali Alkan Birinci Başkan olduğunda, bizim Genel Kurul olarak verdiğimiz bu davaların yasa gereği büyük Genel Kurulca temyiz incelemesi yapılmalıydı. Bunun iki sakıncası var: O zaman 397 kişiydik, 397 kişinin içinde en az ½’si ceza üyesiydi, ceza dairesi başkan ve üyesiydi. Kararı hukuk dairesi Başkan ve üyeleri veriyor, temyiz ediliyor; ceza üyeleri de geliyor, toplanıp temyiz incelemesi yapılıyor. Bizim Yargıtayın salonuna 397 kişiyi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 10

sıdırmamız hayli zordu ve oylamada kim kabul etti, kim reddetti kamerayla tespit ediyorduk, ondan sonra sayıyorduk, oylama bitiyordu. Peki, en son değişiklikle Sayın Meclisimiz -tabii biz yasamanın şeyine tecavüz etmek istemiyoruz, müdahale de etmek istemiyoruz ama- 516'ya çıkardı. "Haklıdır." diyen taraf da olabilir, "Haksızdır." diyen taraf da olabilir. Bizim buna müdahale etme gibi bir şansımız yok. Yasama ne getiriyorsa biz onu yapmaya çalışıyoruz, onunla bir şeyler becermeye çalışıyoruz. Şu anda Yargıtayda 516 kişiyi alacak salon yok. Ve bizim elimizde -sayısını döküm olarak verdik- yapmamız gereken temyiz incelemesi olan bu dosyalara en az 460 kişi katılacak. Şu anda Ankara'da bunu karşılayacak otellerde bir salon yok, Yargıtayda da yok. Fakat ben Genel Kurul Başkanı olduğum için bu işte kabak bana patlıyor. Ben dedim ki Selim Sırrı Tarcan Spor Salonunu kiralayacağım, başka türlü mümkün değil. Ve dünyada böyle bir temyiz mahkemesi yok.

Değerli Başkanım, onun için neden bu çok acil? Şu anda elimizde -Ali Alkan'ın emekli olacağı süreç dâhil olmak üzere- bu dosya sayısı 31 civarında sanıyorum -sayıyı yanılmıyorsam- sadece büyük Genel Kurul, 70 küsur Hukuk Genel Kurulu olarak bende bekleyen var. Ama bu yasal değişiklikten sonra -avukat arkadaşlarım kusura bakmasın, çok özür diliyorum- bu Türkiye Cumhuriyeti'nde bir salgın hâline geldi. Kürsüde davası reddedilen davacı, hâkime tazminat davası açıyor, o kararı onayan ilgili dairenin başkan ve üyelerine dava açıyor. Belki size çok komik gelecek, 5 kuruşluk tazminat davası için ben 47 kişiyi 3 kez topladım, 5 kuruşluk tazminat davası için. Arzu eden sayın milletvekilimiz varsa onun kararlarını da verebilirim, çıkardık kararı. Ama bu tabii bir art niyet diye düşünüyorum. Onun için -bu ilk derece mahkemesi yargılaması yasal değişiklikten önce 4. Hukuk Dairesince yapılıyordu- biz ikinci bir seçenek de sunmuştuk, uygun görülmedi 4. Hukuk Dairesince yapılması. Oranın verdiği kararın temyiz incelemesinin de gene 47 kişiden oluşan nöbetçi Hukuk Genel Kurulunca yapılmasının uygun olduğunu ve acil olduğunu düşünüyoruz. Aksi takdirde...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Kaç dava var Sayın Başkanım hâkim ve savcılarla ilgili?

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Efendim, bu şekilde şu anda 100'e yakın derdest davamız var ama biz şu anki sayıya göre Sayın Bakanım, konuşmuyoruz, artacağını düşünüyoruz çünkü bir moda hâlini aldı; kürsüdeki hâkimi, temyiz incelemesi yapan daireyi bir yıldırma modası.

Efendim, ceza kanunuyla ilgili olarak da şöyle bir düşünce var: Yargıtayın işlerini azaltmayı istiyoruz ya; kararı veriyor, cezayı veriyor, tecil ediyor; sanığın bu işine geliyor tecil ettiği için veya paraya çevirdiği için. Ama altında, 2'nci şık olarak, 3'üncü şık olarak bir yargılama giderine hükmediyor. "Şu kadar tebligat masrafının, bu kadar keşif masrafının sanıktan tahsiline..." diyor. Bizim sanığımız kendisine verilen cezadan ve tecil edilmesinden memnun, orayı temyiz etmiyor. Sadece diyor ki "75 lira yargılama giderinden sorumlu tutulmam yanlıştır, 65 lira olacaktı." Hukuk dairelerinde bir temyizlik sınırı var, biz "temyiz miktarı" deriz. Cezada bu olmadığı için bir sıkıntı var. Biz bunu hazırlarken dedik ki bu tür şeylerde, yargılama şeyinde, dosya, mahallî mahkemesinden -sizden gidiyorum, özür diliyorum- Mersin'den...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Mersin değil, Silifke.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Peki, Silifke'den Yargıtaya geldiniz. "Oradaki yan mahkemeye gitsin, itirazı..." Ama Sayın Gök dedi ki: "Başkanım, bu maddeyi karıştırırsanız... Siz çok acil istiyorsunuz, isterseniz bu maddeyi karıştırmayın, çıkarmamız zor olur." Tabii, bu maddenin ve teklifin yasallaşması, hangisinin kalacağı veya çıkacağı sizlerin takdirinde. Ben sadece size bir ön bilgi, açıklama için buradayım, burada hazırım. Şayet, sorulacak...

Bir de Sayın Bakanım, sayın milletvekilim beni mazur görsün, Yargıtay kendi çapında hiçbir şey yapamıyor çünkü Sayın Bakanım, bir yasa maddesi "516 kişinin şu kadar çoğunluktaki kişisi duruşmaya katılacak." diyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sizin sorunuz o Sayın Başkanım. Siz söylüyorsunuz, biz çıkarıyoruz. Ben biliyorum bu işleyişi yani işin içindeyim.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Ben o konuyu bilmiyorum.

Başkanım, söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Sayın Komisyon üyelerinin bana sormak istedikleri soru varsa cevaplamaya hazırım.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Yo, yo, teklif sahibi olmadığı için bizim iç hukukta teklif sahiplerini aşarak teklifle ilgili soru ve aydınlanma hakları yok ama böyle bir soru ortaya atılırsa size söz verme babında söz verebilirim, cevap babında değil.

Buyurun Oktaycığım.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, biraz önce İsa Bey bir konuya değindi. Tabii, işin içerisine "rant" kelimesi girince bizi de hâliyle ilgilendirdi çünkü bizim belediyelerimizin olduğu yerde "rant" kelimesi geçtiği vakit oldukça hassasız. Kimseye rant peşinde koşma fırsatı vermeyiz, veren olursa da gereğini yaparız.

Şimdi, İsa Bey çok ciddi bir konuya değindi, taraflardan birisi olarak konuştu. Biz de aradık ne oluyor diye. Ben sadece verdikleri cevabı buradan okumak istiyorum. Belki de Sayın Bakanınız harekete geçer, bu meseleyi İsa Bey'in dediği noktada çözüme kavuştururlar. "İsa Bey'in belirttiği arsa, bir özel şahsa geçmiş. Şu andaki imarı aslında ticaret alanı. Biz belediye olarak alıp şehrin otopark ihtiyacını karşılamak istedik ancak çok yüksek meblağ istediler, biz de vazgeçtik. Adliye

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 11

o bölgeyi adliye genişletmek amacıyla kullanmak istediğini söylüyor. Biz de o zaman bir an evvel istimlak edilmesini önerdik. Mal sahibi o bölgeye bir alışveriş merkezi yapmak istediğini söyledi. Biz de olaya karşı çıktık. Sadece Mersin'deki otel ihtiyacını karşılamak amacıyla değerlendirilebileceğini, bunun dışında başka bir yatırıma -adliye dışında- izin vermeyeceğimizi belirttik. Adliye bir an evvel istimlak ederse bizce hiçbir mahzuru yok. İsa Gök Bey'le bu konuda Sayın Vali'nin de bulunduğu bir ortamda konuştuk. Orada herhangi bir tartışma söz konusu olmadı."

İSA GÖK (Mersin) – Ben dava açacağımı beyan ettim kendisine.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – "Bu tamamen abartılmış bir olaydır. Hatta arsa sahibi belediyenin arsasına yapılacak tüm inşaatları kendisinin yapıp belediyeye bağışlayacağını da ifade etti. Buna rağmen, biz karşı çıktık. Hürmetlerimle." diyor.

Sadece kayıtlara geçsin diye söylüyorum.

İSA GÖK (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Aydınlandı İsa, şey etmeyelim ya.

İSA GÖK (Mersin) – Tamam, çok teşekkür ediyorum.

4 Nisan 2005 tarih ve 46 sayılı Belediye Meclisi kararıyla burası ticari alan değil, belediye hizmet alanıdır. Şu anda ticari alana çevrildiği için Meclis gündemine önerge verildi. Ben bunu durdurmaya çalışıyorum, burası belediyenin hizmet alanı.

BAŞKAN – İzacığım, bu artık yerel bir sorun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yerel değil, yerel değil.

BAŞKAN – İki, tabii, adliyeyi ilgilendirirsek genel bir sorun, Bakana da ilettik, tamam.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Adalet Bakanlığı eğer istimlak ederse belediye her türlü imkânı ortaya koymaya hazır.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Ali Rızacığım, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, şimdi, bu Yargıtayın yükünün hafiflemesi için çok kanun çıkardık zaten ama bir türlü hafiflemiyor.

BAŞKAN – İstinafi devreye sokacağız.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Anladım da istinafla değil sadece. Şimdi, bak, burada dosya geliyor dönüyormuş. O gün Yargıtay yetkilisi arkadaşımın grafiklerle verdiği bilgilerde şunu gördüm ben: Dosyaların bu dolaşmaktan daha ziyadesi geri gidiyor, daha fazla geri gidiyor.

BAŞKAN – Nevakıs mı, noksanlık mı?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, noksanlık daha çok, geri gitme oranı daha fazla. Mesela, bunun düzeltilmesi lazım. Hatta, bazen çok uyduruk gerekçelerle geri gittiğini hepimiz biliyoruz, bunun düzeltilmesi lazım yani sorunları aşacaksak bu bir.

İkincisi, en önemli sorunlardan birisi şu, demin de Sayın Başkan Vekilimiz söyledi: "Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun davasıyla ilgili cezacı arkadaşlar da var." dedi. Doğru ama şimdi başka bir sorun orada hemen...

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Var, askerî var.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Kesinlikle ama bir sorun, siz şimdi yıllarca ceza hukukçusu hâkimliği yapmış bir hâkimi alıyorsunuz hukuka gönderiyorsunuz, hukuk hâkimini de alıyorsunuz cezaya gönderiyorsunuz. Şimdi, bu, Adalet Bakanlığında da böyle, HSYK'da ve sizin Yargıtayda da böyle. Şimdi, bunun içine son zamanlarda başka şeyler de girince daha fazla görüyoruz biz bunları, bunlar hoş şeyler değil yani hukuk referansı siyaset olursa bu iş gitmez, kim yaparsa yapsın kötüdür yani ben yapsam da kötüdür, başkası yapsa da kötüdür. O nedenle, bir kere yani ilk düğmeyi bence doğru iliklemek lazım, iliklemelerin arkası doğru gelsin. Şimdi, adliyelerdeki hâkimlere bakıyoruz, örneğin ben bir avukat olarak bugüne kadar hiçbir duruşmaya yaşamımda hazırlıksız çıkmadım, bu Komisyona da hiçbir zaman hazırlıksız gelmedim yani Komisyona katılanlar bilirler, hazırlıksızsam o gün gelmedim, hâkim arkadaşlar da o dosyaya hâkim olarak çıkacaklar, herkesin görevi bu olacak. Şimdi, bir: Bence, o çok sudan gerekçelerle geri gönderme olaylarını kaldırmak lazım. İkincisi: Tabii, Adalet Bakanlığının bu konuda telkinleri önemli. Oradaki o hâkimlerin veya kalemin hatalarını "Canım, gönderilim Yargıtaya da ne olursa olsun." demeden, dört başı mamur olarak yani karşılıklı saygı içerisinde, biraz saygı duymak, insan işine saygı duyacak yani, başkasına atmayacak; onu da yapmak gerektiğini düşünüyorum. Tabii, bunları nasıl çözersiniz bilmem, bu yargının sorunu. Bir hukuk hâkimini bir cezaya, bir ceza hâkimini de bir hukuk mahkemesine verme alışkanlığından vazgeçmek lazım. Yani, hani ikide bir diyorsunuz ya "ihtisaslaşma, ihtisaslaşma", o ihtisaslaşmanın aslında böyle olması lazım. Yani, mesela, özel mahkemeler kurarak değil, ihtisaslaşma cezada bir adam alır gider. Avukatlar şimdi ihtisaslaşıyor ama mahkemelerde bakıyorum ben... Ben çok görüyorum ya, bir Yargıtay kararına karşı uygulamada yani bir Yargıtay kararı veriyorsun örnek alsın diye hâkim, hâkim o Yargıtay kararına karşı inceleyip beyanda bulunmak için süre istiyor, o da süre veriyor, böyle bir şey olmaz ki. O nedenle, ben de zaten söyledim, "Sizin içinde bulunduğunuz şu andaki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 12

konuma göre zaten itiraz etmiyoruz.” dedim ama içinde bulunduğumuz şu ana göre söylüyorum çünkü siz de bahsettiniz, daha önce 4. Hukukta görülüyordu bu davalar. Niye biz bunu değiştirdik, neden değiştirdik biz bunu? Benim işte oradaki bu sorunun muhatabı siyasi otoritedir. Onu neden değiştirdiğini bu arkadaşlarımızın hepsi biliyor. 4. Hukuktan alınıp Başkanlar Kuruluna verilmesi Mehmet Haberal davasında son oldu. Bunlar yanlışır yani siz kişilere göre bunları yaparsanız bu iş böyle olur, yarın da buraya gidersiniz, hep geriye gidiyoruz. Bakın, ben şuna inanıyorum şimdi: Eskiden konulan kurallar daha doğruymuş. Biz o kuralları şimdi değiştiriyoruz bir sefer, ondan sonra tekrar geriye gidiyoruz. Örneğin, makul şüphe de aynı şeydi, ben onu söylemek istedim. Arama için makul şüphe yeterliydi, biz getirdik, somut delil koyduk, ondan sonra tekrar döndük makul şüpheye; makul şüphe doğru tabii. Yani, burada ben bu olayı söylerken Ahmet ya da Mehmet’e değil, burada bir sorun var, evet ama bu sorunun bir sebebi Parlamento olarak biziz, yasama organı, bir sorunu Hükümet, bir sorunu da yargı olarak sizsiniz, söylediğim budur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkürler Başkanım.

Şimdi, herhâlde müzakere bitmiş görünüyor.

Maddelere geçilmesini yüksek tasviplerinize arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçiyoruz.

1’inci maddeyi okutuyorum:

YARGITAY KANUNU, HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNU İLE CEZA MUHAKEMESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Söz? Yok.

Önerge yok.

Kabullerinize arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Yürürlükten kaldırma maddesi kabul edilmiş ve madde hukuk tarihinin malzemesine dönüşmüştür.

MADDE 2 - 2797 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Hukuk dava dosyalarının Yargıtaya gönderilmesi ve Ön İnceleme Kurulu

MADDE 60 - Adliye mahkemelerinden Yargıtay hukuk dairelerine temyiz incelemesi yapılmak üzere gönderilecek dava dosyalarının temyiz dilekçesinde gösterilen daire ismiyle bağlı kalınmaksızın mahkeme hâkimi tarafından Kanunun 14 üncü maddesi uyarınca yapılan işbölümüne göre görevli dairesi de belirtilerek ilgili daireye gönderilmesi sağlanır.

Temyiz üzerine gelen dosyalarda çıkabilecek görev ve işbölümü uyumsuzluklarını çözmekle görevli, Hukuk Genel Kurulu Başkanı olarak görevlendirilen Yargıtay Birinci Başkanvekilinin başkanlığında, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunca aynı daireden birden fazla olmamak kaydıyla Yargıtay üyeleri arasından bir yıllık süre için görevlendirilen dört asıl ve dört yedek üyeden oluşan Hukuk Ön İnceleme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul bünyesinde bir büro kurulur; burada çalışmak üzere yeterli kadar tetkik hakimi ve personel görevlendirilir.

Birinci fıkra uyarınca dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda iş bölümü bakımından kendisini görevli görmez ise, gerekçesiyle birlikte dosyayı Hukuk Ön İnceleme Kuruluna gönderir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra gönderme kararı verilemez. Kurul tarafından yapılan ön inceleme sonucunda verilen işbölümüne ilişkin karar kesindir.

Kurul, Başkanvekili ve dört asıl üyenin katılımıyla toplanır ve oyçokluğuyla karar verir. Başkanvekilinin bulunmadığı durumlarda asıl üyelerden en kıdemlisi toplantıya başkanlık eder; asıl üyelerin eksikliği yedek üyelerin katılımıyla tamamlanır.

Kurul, ayda en az iki hafta çalışır. Bu süre zarfında Kurul üyeleri dairelerindeki çalışmalara katılmaz."

BAŞKAN – Arkadaşlar, söz almak isteyen? Herhâlde yok.

Değerli Başkanım, burada, gerçekten, hukuk normları hukuk terimlerine uygun metinler içermelidir. Hukuk dava dosyalarının Yargıtaya gönderilmesi hâlen yürürlükte olan maddede var fakat ön inceleme bizim Yargıtay temyiz hukukunda farklı aşamalarda geçiyor. Onun için, izin verirseniz, “hukuk dava dosyalarının Yargıtaya gönderilmesi” değil, zaten ceza dosyaları değil Hukuk Mahkemesi Usulü Kanunu, “dava dosyalarının Yargıtaya gönderilmesi ve hukuk iş bölümü inceleme kurulu” diyelim. Çünkü, daireler arası ilişki bir görev ilişkisi değil, iş bölümü ilişkisi, ön inceleme de başka yerlerde geçiyor. Onun için, burada “hukuk dava dosyaları” yerine “dava dosyaları” diyelim, “ön inceleme kurulu” yerine “hukuk iş bölümü inceleme kurulu” diyelim. Bu bilimsel bir analizden geçti, seleksiyona tabi tutuldu, ben de katılıyorum, arkadaşlarım da katılıyorsa aşağıdaki terminolojide redaksiyon yetkisi içerisinde öyle dönüştürelim, “ön inceleme kurulu” değil, “hukuk iş bölümü inceleme kurulu...”

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 13

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sözlü önerge kabul edelim.

BAŞKAN – Evet, bu sözlü önerge değişikliği içerisinde, redaksiyon yetkisi de dâhil, maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde bu şekilde kabul edilmiştir.

Buyurun.

MADDE 3- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Devlet aleyhine açılan tazminat davası, ilk derece ve bölge adliye mahkemesi hâkimlerinin fiil ve kararlarından dolayı, Yargıtay ilgili hukuk dairesinde; Yargıtay Başkan ve üyeleri ile kanunen onlarla aynı konumda olanların fiil ve kararlarından dolayı Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesinde ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülür. Dava, bu dairenin Başkan ve üyelerinin fiil ve kararlarından dolayı ise, yargılama Yargıtay Üçüncü Hukuk Dairesinde yapılır. Verilen kararların temyiz incelemesi Hukuk Genel Kurulunca yapılır. Temyiz incelemesine, karara katılan başkan ile üyeler katılamaz."

BAŞKAN – Söz?

Buyurun Hocam.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Saygıdeğer Başkanım, birkaç hususa müsaadenizle değinmek istiyorum.

Şimdi, ben âcizane, HMK'yı hazırlayan Komisyonun bir üyesiydim.

BAŞKAN – Mimarlarısınız Hocam, âcizane değil, bir şeref.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Estağfurullah.

BAŞKAN – Tevazu göstermeyin.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Ben orada en kıdemsiz üyelerden birisiydim. Bu hâkimlerin hukuki sorumluluğu aslında Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenecek bir konu değildir takdir edersiniz ki. Hukuk Muhakemeleri Kanunu, ilk derece hukuk mahkemelerinde yapılan yargılamanın usulünü düzenleyen bir kanundur. Hâkimlerin, ilk derecede görev yapanlarının bile hukuki sorumluluğu bu kanunun konusu olmaz, bu olsa olsa 2802 sayılı Kanun'un konusu olur. Bu, Komisyonunda tartışıldı. Lakin, o zaman ki Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek bize Komisyon olarak demişti ki: "HMK'yla sınırlı kalacaksınız, bir başka kanunda değişiklik yapılmasını gerektiren hiçbir değişiklik önermeyeceksiniz." Hâkimlerin hukuki sorumluluğu da eski 1086 sayılı Kanun'da düzenlenmiş olduğu için, oradan çıkarılırsa başka bir kanuna da bizim Komisyonumuz öneremeyeceği için, çıkarıldığında da boşluk olur düşüncesiyle, HMK'da, 6100 sayılı Kanun'da muhafaza edildi. Şimdi, söz konusu olan sadece ilk derece hukuk mahkemelerinde görev yapan hâkimlerin hukuki sorumluluğu değil, Yargıtay üyelerinin hukuki sorumluluğu da bu kanunda. Hâlbuki Yargıtayın ayrı bir kanunu var, ilk derece mahkemesi hâkimlerinin ayrı kanunu var, Danıştayın ayrı bir kanunu var, idare mahkemelerinde görev yapan hâkimler var, cumhuriyet savcıları var. Dolayısıyla, aslında, bu müessese toptan Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndan çıkarılmalı ilk derece hukuk ve ceza mahkemesi hâkimlerini ve cumhuriyet savcılarını kapsar şekilde, Yargıtay, Danıştay üyelerini, tetkik hâkimlerini kapsar şekilde, sorumluluk sebepleriyle birlikte bir başka kanunda düzenlenmelidir.

Bu müesseseyle ilgili başkaca da sorunlar vardır. Sayın Başkanımın buyurdukları, işaret ettikleri sorun Yargıtayda çok mühimdir, biz de bunu Komisyonunda o zaman dile getirdik. Lakin, o zaman bu bir güvence olarak değerlendirildi. Hatta, hatırlarsınız, 2802 sayılı Kanun'da HMK yasalaşıp henüz uygulanmaya başlamada önce...

BAŞKAN – Hocam, ayrı bir model mi savunuyorsunuz?

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Ayrı bir modele geçilmeli.

BAŞKAN – Farklı bir çalışma Hocam o.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Mutlaka olmalı Başkanım. Şimdi, müsaade ederseniz, Başkanım...

BAŞKAN – Hocam, burada şu andaki sorunumuz şu: Şu mevcut yapı içerisinde dönüştürülmesi gereken bir bölüm var mı? Yoksa, bugün bizim hâkimlerin sorumluluğu konusu, bir defa 1926 Usul Kanunu'nda Anayasa değişti yani o hâkimlerin sorumluluğu Türkiye'de ilk defa, zannediyorum, Mecelle şerhinde Atuf Efendi incelemiştir, çok derin bir konu, oraya girersek felaket şey yaparız. Yani, bugün sorumluluk davası, sorumluluk davasının rücu, hâkimler taraf, müteselsil sorumluluk mu, dereceli sorumluluk mu, rücu zorunluluğu mu falan... Bu maddeyle ilgili noktaların varsa Hocam, onda müstefit olalım.

Buyurun.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Şimdi, Başkanım, Sayın Bakanım da buradayken, Bakanlıktan Yaşar Bey zannediyorum Antalya'daki toplantıda vardı, 2013 yılında biz Antalya'da bir toplantı yaptık Yargıtaydan, Bakanlıktan ve üniversitelerden öğretim üyelerinin katıldığı.

BAŞKAN – Hocam, toplantı yapmanız önemli değil, Komisyonun kabulü önemli, ana süzgeç burada.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – HMK'da yapılması gereken değişiklik, acil değişiklikler diye 20 küsur maddelik bir şey hazırlandı. Şunu ifade etmek istiyorum: Burada bir görevli mahkeme var, başka bir dava için görevli mahkeme şu anda yok, 2011 yılından beri yok. "Bilirkişilerin hukuki sorumluluğu sebebiyle devlet aleyhine açılacak olan tazminat davası bölge adliye mahkemelerinde görülür." diyor 286'ncı madde, o mahkemeler hâlâ daha yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 14

BAŞKAN – Tamam da 517’yi çözüyor Hocam, problem o, yoksa bu çok felaket sorun. Yani, bu konuda bir defa 3 veya 4 tane doktora tezi, Avrupa’da benzeri konuda 50-60 tane olur Hocam, bir defa ilim burada görevini yapmıyor.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – 3-4 maddelik bir düzenleme bu, doktora tezi değil. Ben sadece bu konuya işaret ettim, şu anda bu mahkeme yok.

Şimdi, görevli mahkeme tabii hâkim ilkesiyle alakalıdır. Uyuşmazlığın hangi mahkemede görüleceğinin önceden bilinmesi basit bir iş bölümü ilişkisi değildir, bunu zataillerinizi çok iyi takdir ederler, tabii hâkim ilkesiyle alakalıdır. Bu sebeple, işleyişten kaynaklanan sorunlar elbette ki önemli ama bu sorun mutlaka ayrıca bir ele alınmalı.

BAŞKAN – Kesin, aynen katılıyoruz Hocam.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Bu 4. Hukuk Dairesi de olabilir. Benim önerdiğim model, Yargıtay üyelerine karşı açılacak tazminat davaları Yargıtay Birinci Başkan Vekilinin Başkanlığında en kıdemli 4 daire başkanından oluşan ayrı bir... Orada şey de oluşmaz Başkanım, şimdi, ben siyasi bir içerik vermek istemiyorum ama...

BAŞKAN – Yok, tabii Hocam, Murat Bey, olur mu? Bilimsel bir tartışma.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – ...şuna işaret etmek istiyorum, tabii hâkimle ilgisine işaret etmek için: Şimdi, dairelerinin görev paylaşımı ve bu paylaşımı yapacak olan Birinci Başkanlık Divanının belirlenmesinde saik, motif tabii hâkim ilkesiyle alakalıydı. Ne demek istediğim zannediyorum anlaşılıyor burada. Yeniden dairelerin görev paylaşımının belirlenmesi, dolayısıyla bu önemlidir. Şimdi, 4. Daire...

BAŞKAN – Hocam, bu konuda bir modeliniz var mı, Komisyon belki kabul eder?

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Önerdiğim model, Yargıtay Birinci Başkan Vekilinin Başkanlığında en kıdemli 4 daire başkanından oluşan heyet ilk derece yargılamasını yapar ve Yargıtay daire başkanlarından oluşan kurul da bunun temyiz incelemesini yapar, temyiz incelemesini yapan Komisyon da 23 kişiye inmiş olur böylece.

BAŞKAN – Çok sağ olun Hocam. Aslında hâkimin sorumluluğu ve sorumluluk davası hem anayasal seviyede hem yürürlükteki hukukumuz bakımından ciddi sorunlu. Şu anda Başkanımın işaret ettiği, görevli hâkimlerin sayısı, demografisinden kaynaklanan bir tıkanma olayı var, bunu o noktada çözüyor, yoksa katılıyorum. O konuda yüksek incelemeler yapılırsa, zaten çalışıyorsunuz, Antalya’da çalışıldı, gelecek dönemlerde inşallah daha layık bir komisyon değerlendirir. Ben katılıyorum yani 1926...

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Sadece o değil, çok acil yapılması gereken başkaca da değişiklikler var.

BAŞKAN – Hocam, şu anda lazım, 517. Bakın, “Ben spor salonunu kiralayacağım.” diyor, o çok önemli.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Bu önerdiğim model, tabii hâkim ilkesi bakımından ortaya çıkacak sakıncaya da Ali Rıza Bey işaret ettiler, o tabii hâkim ilkesiyle alakalıdır.

BAŞKAN – Peki, Hocam, bir formül geliştirilir de Komisyon Hukuk Muhakemesi Usulüne bir restorasyon tasarrufunda bulunursa bir konsensüs içerisinde dönüşüm yapılır. Sağ olun.

Şimdi, Değerli Başkanım, Seyit Bey, bu Türkçe çok önemli tabii. “Karara katılan başkan ile üyeler katılamaz.” diyoruz, katılan katılamaz, “repeat” var, tekrar var. Şimdi, “Kararı veren başkan ile üyeler katılamaz.” desek daha güzel olur çünkü katılmayı tekrarlıyorsunuz. Kolektif bir karardır, o zaman kararı veren başkan ile... Hoca’nın bilimsel çalışmalarının her zaman teklifleşmesi veya tasarılması kaydıyla Komisyonumuz açıktır, tabii bir somut gereksinim içerisinde, bilhassa müstaceliyetin de temel sebebi bu.

Bu düzeltim içerisinde maddeyi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Düzeltim kaydı içerisinde madde yüksek Komisyonca kabul edilmiştir.

Başkanım, hayırlı olsun. Bir kiralama zaruretiyle karşı karşıya kalmayacağınız noktasında ilk adım atılmış oluyor Genel Kurulda görüşülmesi kaydıyla.

Değerli arkadaşlar, bütün arkadaşlarımız, İsa Bey, Değerli Başkanım; bilhassa Hakkı Köylü, Ali Rıza hatırlayacak, Gürsel Bey’in ısrarına rağmen Komisyon savunma mesleğinin gelenekleri ve avukatlık hassasiyeti içerisinde onu kabul etmemişti. Komisyonun da çelişkili davranış yasağı ilkesine uyma gibi ahlaki bir sorumluluğu var ve arkadaşlarımız bunu metinden çıkarıyorlar, ben onu oylayacağım. Fakat şudur: Diyelim ki sadece o sebeple temyiz edildi, o illa yani kesinleşme şerhi o gibi durumda temyiz etme, bizim hukukta o var, temyiz edilmeyen bölüm bakımından kesinleşmiş olur. Niye? O şerhi düşünün.

İSA GÖK (Mersin) – O maddeye Başkan Bey’in de itirazı yok.

BAŞKAN – Yani, tabii, kesinleşme şerhi konulsun.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Yukarısı kesinleşiyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Kesinleşiyorsa daha ne o zaman efendim?

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – İtiraz edilmiyor.

BAŞKAN – Bölmeyin o zaman efendim, tefrik etmeyin.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Temyize geliyor.

BAŞKAN – Şimdi madde ihdası, önergeyi okutuyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 15

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/2746 esas numaralı Kanun Teklifine Çerçeve 3 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç
Bartın

MADDE 4- 6100 Sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"(2) Talep konusunun miktarı, taraflar arasında tartışmasız veya açıkça belirli ise birden fazla kısmi dava açılmaz. "

Gerekçe:

Kısmi dava ikame etme hakkının pozitif ve süpra pozitif sınırı, hakkın kötüye kullanılması yasağı (usuli dürüstlük ilkesi)dır (TMK. m.2, HMK. m.29, Any. m.2, Milletlerarası Adalet Divanı Statüsü, m.38/1-c). Açılmış bir kısmi davanın dürüstlük kuralına uygunluğu veya aykırılığı sorunu, her davanın niteliğine ve somutlandırılmasına göre çözülebilecek bir sorundur.

Açıkça belirli veya tartışmasız alacaklar bakımından öngörülen "kısmi dava açma yasağı", gerek maddi ve gerekse şekli hukuk, özellikle usuli dürüstlük ilkeleriyle bağdaşmaz. Gerçekten;

a) Kesin alacağa vücut veren hukuki sebebe yönelik geçersizlik itirazlarının talebi çökertme olasılığı daima mevcuttur. Bu risklere karşı alacaklıyı koruma işlevi gören kısmi dava hakkından yoksun bırakılma, temel haklar rejimi ve yargılama hukuku ilkeleri içinde açıklanamaz (Any. m.13, 36). Sözgelimi kesin alacağın tecessüm ettiği senedin, alacaklının bilgisi dışında olan ehliyetsizlik sebebiyle butlanı riskinin tam dava halinde yolaçacağı dava yüklerinden korunmayı sağlayacak yegane mekanizma, ön-kısmi davadır.

b) Alacaklının, kestirilemeyen riskler karşısında, kesin gibi görülen ve mahiyetinde bölünebilen edimler konusunda en çok bir def'a kısmi dava açabilme hakkı tanınmalıdır; daha doğrusu mevcut olan bu dava hakkı, bu şekilde sınırlandırılmalıdır. Teklif, maddeye "bir defadan fazla" kaydı eklenerek, alacaklının bu davayı ikamede hukuki menfaatinin varolduğunu farzetmektedir. Kaldı ki bu gibi hallerde bir defalık kısmi dava açılmasında hukuki menfaat, fiilen de mevcuttur (HMK. m.114/h). Bu bağlamda kesinliğe rağmen dava açılmasına sebebiyet veren borçlunun direnci(temerrüdü/irâdi ifadan kaçınması), bölünebilen edimlerde kısmi ifa gibi maddi hukuk normları da gözetilmeyerek alacaklıyı tam-eda davasına zorlamak, tasarruf hakkını yok saymakla özdeştir (Any. m.36, HMK. m.24, AİHS. m.6). Dava konusunun kapsam ve miktarını belirlemek, tasarruf hakkının bir unsuru olduktan başka hak arama özgürlüğün de kaçınılmaz bir gereğidir.

Öteyandan "davanın" bir medeni savaş olduğu, tarafların iddia-savunma stratejilerine taalluk eden alanların -olabildiğince- extra-legal olarak kalması gerektiği hususu unutulmamalıdır. Teklifin usûl ekonomisi ve hakka hızlı erişim ilkeleriyle de bağdaşmaz bir yanı yoktur. Hakka güvenli erişimi ıskalayan bir hız, usul ekonomisi ilkesinin içselleştiremeyeceği bir irrasyonalliteyi ima eder. Esasen mukayeseli hukuk verileri de kesin alacaklar bakımından mutlak bir kısmi dava yasağını öngörmemektedir.

c) Kesin (tartışmasız veya açıkça belirli) alacaklar bakımından kısmi davayı izleyen ek-dava dışında, aynı konuda bir üçüncü dava ikamesinde (taleplerin parçalara bölünmesinde) alacaklının hukuki menfaati yoktur ve bu hal usuli dürüstlük ilkesi ile bağdaşmaz.

d) Kesin olmayan alacaklar bakımından kısmi davanın ikamesi ve taaddüdü (dava sayısı), anlaşmazlığın somut yapısı içinde dava hakiminin ve içtihat hukukunun takdirindedir. Sözgelimi, onlarca yıl süren bir iş göremezlik tazminatı davasında alacağın varsayımlarında yaşanan gerçekleştirmelerin zarara zorunlu yansıtılmasının getireceği kısmi dava hakları önlenemez. (Kontrol kaydını muhtevi/temadi eden zararlarda durum böyledir). Alacaklının bu hallerde belirsiz alacak davası ikame etme hakkı da vardır.

Teklif, yürürlükteki kuralın (HMK. 109/2 hükmünün) aynı maddenin üçüncü fıkrasının dayandığı felsefe ile kısmi çatışmasını önlemekte(I), özellikle belirsiz alacak davalarında yaşanan yargısal sorunlarda seçenek üretme(II) ve giderek hakka etkili ve güvenli erişim amacını öne almaktadır(III). (Bkz. Prof. Dr. Arslan, Ramazan, Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, Ank.1989; Dr. Hanağası Emel, Davada Menfaat, Ank.2009; Dr. Akil, Cenk, Kısmi Dava, Ank.2013; Prof. Dr. Pekcanitez, Hakan, Belirsiz Alacak Davası, Ank.2011; Prof. Dr. Özekes Muhammet, Anayasa Mahkemesinin Kararı Karşısında Kısmi Dava İle Belirsiz Alacak Davası Arasındaki Sınırın Belirlenmesi Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan içinde); Dr. Simil, Cemil, Belirsiz Alacak Davası, İst.2013. (Özellikle, s.98 ve dev., 111 ve dev. 132 ve dev.). Dr. Ercan, İbrahim, Belirsiz Alacak ve Tespit Davası, Konya 2013; Çil Şahin-Kar Bektaş, İş Yargısında Belirsiz Alacak Davası ve Kısmi Dava, Ank.2012. Anayasa Mahkemesi K. 24.5.2012 t, 134/83-E/K).

BAŞKAN – Önerge bu değerli arkadaşlar.

İstersen Ali Rıza, Hoca'yı dinleyelim ondan sonra.

Buyurun Muratçığım, buyurun Hocam.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Çok teşekkür ediyorum Saygıdeğer Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 16

Bu madde bizim HMK Komisyonunda çok tartışılan bir maddeydi. Maddenin sevk edilmesinin esas itibarıyla sebebi, daha doğrusu bu ikinci fıkranın sevk edilmesinin sebebi, bu kısmi davanın kötüye kullanılmasıydı. Şöyle ki: Şimdi, 1 milyonluk bir senet var, altındaki imzanın sahte olduğu iddiasıyla menfi tespit davası açılıyor, lakin menfi tespit davası ola ki imza sahte çıkmazsa vekâlet ücretinden, yargılama giderlerinden kaçmak amacıyla ama salt bu amaçla 1 milyonluk senede 1.000 liralık sahtelik davası açılıyor. Şimdi, 1 milyonluk bir senedin altındaki imza ya sahtedir ve 1 milyonluk alacak yoktur yahut da 1 milyonluk senedin altındaki imza gerçektir ve o vardır. Bu tür kötüye kullanımların önüne geçmek için böyle bir madde sevk edildi ancak bu o kadar sınırlayıcı bir şekilde kaleme alındı ki şu anda hak arama hürriyetinin önünde bir engel gibi ortaya çıktı. Bizim kanunun 24'üncü maddesi var, hukukun da genel bir ilkesidir. Hiç kimse hakkını talep etmeye zorlanamaz, hakkının tamamını talep etmeye de zorlanamaz, bir kısmını da talep etmeye zorlanamaz. Dolayısıyla, kısmi dava hak arama hürriyetinin bir gereğidir.

Öbür taraftan, davanın akıbetine ilişkin, özellikle tazminat davalarında endişesi olan kişinin yargılama giderleri ve vekâlet ücretine ilişkin endişesi de...

BAŞKAN – Tazminatta değil Hocam, belirsiz alacaklar, tazminatlar belirli alacak; bu, belirli alacak.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Belirsiz alacak apayrı bir sorundur. Şu anda kısmi davanın sınırlanmasından dolayı belirsiz alacak davasına müthiş bir yönelme vardır. Belirsiz alacak davası hukuki sebebini neredeyse kaybetmiştir.

Kısmi davanın mutlaka yolu açılmalıdır. Lakin önerinize, müsaade buyursanız, şöyle bir katkıda bulunmak istiyorum: Eğer dersenez ki “Bir defadan fazla açılmaz.” Bu, bir defa herkes için müktesep olur, her defasında bir defa mutlaka kısmi dava açılır.

BAŞKAN – Nasıl Hocam? Niye?

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Lakin şöyle bir formül getirsek, desek ki: Birinci fıkrada dedik ki işte “Kısmi dava açılabilir miktarı şöyle.”

BAŞKAN – Var zaten o.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – İkinci fıkra “Ancak hukuki yararın bulunmadığının yahut hakkın kötüye kullanıldığının açık olduğu durumlarda kısmi dava açılmaz.” Böylece, kısmi dava... Bizim kısmi davayı yasaklamamızın sebebi, sınırlandırmamızın sebebi, bunun dürüstlük kuralına aykırı şekilde istismar edilmesi idi ama bunu hâkim takdir eder, somut durumda 2 defa da açılabilir, 3 defa da açılabilir. Şimdi, buyurduğunuz bu öneri, özellikle peşin peşin ödemelerin olduğu, büyük istihkakların olduğu, işte yüzde 5'i şurada, yüzde 10'u şurada yapılacak diyelim büyük bir inşaat sözleşmesinde, orada ilk ödeme zamanında yapılmadığı için açılan dava bir kısmi davadır, bütünün bir parçasıdır aynı hukuki ilişkiden kaynaklanan; ikincisi ödenmemişse ikincisine de açılabilir. İkincisi diyelim, inşaatın yüzde 50'si tamamlandıktan sonra açılacaktı. Anlatabiliyor muyum?

BAŞKAN – Hocam, orada sebep farklı ama.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Yok, aynı hukuki ilişki.

BAŞKAN – Yok yok, değil, hukuki sebep değil. Bakın, istihkak periyodik. Hocam, karıştırmayalım. İstihkak, şunu tamamladın, o sebep, o sebebe muallak; öbürünü tamamladın farklı sebep. Sebep değişikçe kısmi dava diye... O onun kısmi dava...

Dinliyorum, buyurun Hocam.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Başkanım, o farklı bile olsa şimdi...

BAŞKAN – Hocam, hukuki ilişki ile maddi sebebi karıştırmayalım.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – ...nasıl ki, bakın, tespit davasında...

BAŞKAN – Anladım Hocam. Belki örnek farklı olur.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Yok yani onu, bu tartışmaya getirmek istemiyorum mevzuu ama sebep farklı bile olsa, nasıl ki tespit davasında hukuki yararı belirleme yetkisini hâkime tanımışız, kısmi davanın açılmasının caiz olması sadediyle hukuki yararın bulunup bulunmadığını da hâkime bırakalım. Böylece, bu, dürüstlük kuralına açıkça aykırılık teşkil etmiyorsa ve hukuki yararı da varsa kısmi dava açılabilirsin. Benim önerdiğim bu formülü...

BAŞKAN – “Sınırlamayalım.” diyorsunuz.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Sınırlamayalım ve sınırlıyoruz da yani dürüstlük kuralı ve hukuki yarar çok önemli bir sınırlamadır. Hâkimin bu yetkisinin bulunması uygundur. Neticede, esas bakımından karar verme...

BAŞKAN – Hukuki yararı var zaten Hocam. 114'üncü madde midir, kaçır?

DOÇ. DR. MURAT ATALI – O ayrı, o bütün davalarda hukuki yararadır ama bu dava bakımından, nasıl ki tespit davası bakımından bunu önermişiz, takdir sizin.

BAŞKAN – Ali Rızacığım...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, yani ben de Hocama paralel bir şeyler söyleyecektim.

BAŞKAN – Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 17

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, burada, mesela talep konusu, miktar, taraflar arası tartışmasız veya açıkça belirliyse, örneğin, uyuşmazlık konusu hesaplanabilirse ya da hesaplanması için, miktarının belirlenmesi için gerekli unsurlar belliyse bu sabit bir alacak mıdır, değil midir? Yargıtay uygulamaları bunun sabit bir alacak olduğunu söylüyor. Yani “Bir alacağın miktarının belirlenmesi için gerekli unsurlar belirliyse bu sabit bir alacaktır.” diyor.

BAŞKAN – Yani kesin bir alacak anlamında.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, yani, dolayısıyla orada bir tartışma konusu çıkıyor. Ben aslında şey olarak bu kısmi davanın yasaklanmasının çok yerinde olduğunu düşünmüyorum. Yani her ne kadar “Komisyonda bunu kötü niyetle kullanmasını önlemek için getirdik.” dese de Hoca, yani ben insanların işi gücü yok da davam açık duracak yani kötü niyetli, o şeyden kaynaklanıyor: Gerçekten alacağın miktarını hesaplayamamaktan. E bilirkişinin hesapladığı miktar ile diğeri bile fark ediyor. Dolayısıyla o uygulamada insanların böyle kısmi dava yollu başvurusunun nedeni mahkeme kararıyla alacağının sabit hâle gelmesi, tespit edilmesi yani hükmün tespit kısmı. Çünkü tespit kısmı şöyle belirli artık. Yani hüküm kısmı sadece karar alınan miktar ile karar alınan, hüküm altına alınan olayla ilgili olmakla beraber, o yönde bir kesinlik arz etmekle birlikte tespit kısmındaki tespit edilen olgular artık bağlayıcı olgulardır.

Yani o nedenle, bence bu kısmi davanın açılmasını önlemek, hele kötü niyet gerekçesiyle bunu önlemek çok yerinde bir gerekçe değil. Ben, aslında kısmi davanın açılmasının yasaklanmasına karşıyım. İnsanlar açsın davasını, ne olacak ki. Yani şimdi şöyle bir şey olur mu uygulamada: Örneğin, bir dava açtınız, alacak davası. Bu bilirkişi gitti, geldi, mahkeme diyelim ki 100 bin lira alacağı tespit etti. Taleple bağlı olarak 10 bin lira hüküm altına aldı. E geriye kalan 90 bin lira için hangi alacaklı birden fazla ondan sonra kısmi dava açacak, açmaz. Ben hiç uygulamada böyle bir şey görmedim.

Dolayısıyla kısmi davanın açılmasının engellenmesinin çok doğru olduğunu düşünmüyorum. Bence onu kaldıralım.

BAŞKAN – Sağ olun.

Başkan Vekilimiz bu konuda bir görüş izhar etmek ister mi efendim?

Evvela ben teorik bilgiyi, mukayeseli hukuk bilgisini arz edeyim mi yüksek Komisyona Başkanım, belki...

Değerli arkadaşlar, mukayeseli hukuktaki mukayesemizin karşıtları Alman ve İsviçre usul hukukudur. Kısmi davanın açılamazlığı noktasında herhangi bir yasak yok. Peki, bu nereye girdi? Çok Değerli Hocamın -benden iki dönem önce fakülte birincisiydi bir hocam, ismini zikretmeyeyim, saygı duyarım- hukuki menfaatle ilgili bir analizi, bir makalesi var. Orada alacakların tartışmasız ve kesin olması hâlinde davanın tam eda davası şeklinde açılması gerektiği, kısmi davanın açılmasının bu konuda hukuki menfaat koşulunu oluşturmadığını bir makale, bizim Hakan Hoca da bu makeden hareketle böyle bir yasak üretiyor. Teoride -Hocam benim pazartesi günü bir konferansım vardı, pazar günü tamamen bütün kaynakları yayınlanmış, yayınlanmamış topladım, mukayeseli hukuk incelemesi yaptım- böyle bir yasak yok. Ben bilinçle söyledim. Bir defa, kısmi davayla ilgili yasağın hukuki temeli dürüstlük kuralı. İlk defa da yine Ramazan Hoca medeni usul hukukunda dürüstlük kuralını yazdı. Dürüstlük kuralının, davanın somut niteliğine göre, dürüstlük kuralına aykırı olduğu hallerde kısmi dava mesmu olmaz. Ne oldu? 100 lira var, Ali Rıza Bey’in işaret ettiği gibi, örneklediği gibi amipleştiriyor. Taciz etmek için 5 kuruş -işte, başkanım söylüyor- 10 lira, 20 lira, 100 tane dava açıyor. Bu hukuk bir defa böyle bir menfaati himaye etmez.

Ve supra pozitif dedim gerekçemde, niye? Avrupa Adalet Divanının 38’inci maddesi ve bizim Anayasa’nın 2’nci maddesidir. İyi niyet hukuki metinlerde yazılı olmasa bile hukukun genel ilkelerinden. Onun için, supra pozitif. Hukuki menfaati burada Hocam, kriter olarak kullanamayız. En doğrusu... Sonra Hoca aradı beni. Muhammet Özekes’e gönderdim ben, Ejder Hoca’ya gönderdim, Hakan Hoca’ya... Hakan Hoca yalvarıyor “Aman Ahmet Bey, bunu yürürlükten kaldıralım.” Benim de tereddüdüm, kaygım şu: Bunu yanlış sevk edilmiş olmasına rağmen, kaldırmamız hâlinde sanki kısmi davaların teselsülünü meşrulaştırmış, böyle bir gerekçeye dayanmış olma anlayışının hukuk pratiğine şey... O zaman doğrusu kaldırmaktır. Hocam, sizin formülünüz, hukuki menfaat... Zaten hukuki menfaatten dolayı bu norm başımıza geldi. İsviçre hukukunda yok. Benimkinde nedir? Bir, alacak kesin olacak. Ha, kesin olacak ama örnek vereyim, 100 bin lira alacağı var Ali Rıza Bey’in veya benim. Ben dava açtım, senet borçlusu vefat etti, oğlu dedi ki: “Efendim, bu senette babamın imzası var ama imza attığı tarihte babam mutlak ehliyetsizdi.” Medeni Kanun’un 15’inci maddesi miydi Seyit Bey, tam ehliyetsizlik? Geçersiz bu. E şimdi 100 bin liranın tüm yükünü o zavallıya...

Bir defa kısmi dava... Bir defa davanın türü maddi hukuktaki edimlerin niteliğinden ürer. Maddi hukukta edim bölünebilirse -buğday veya şu, bu- orada tasarruf hakkı davacındır. Meğerki bu tasarruf hakkını hakkın suistimali hudutları içerisinde kullanmış olmasın.

Onun için, burada doğrusu metni kaldırmaktır. Benim buradaki kaygım şu: Alacak kesinse gerçekten, işte, benim dediğim riskleri, alacağın dayandığı sebebi çökerten geçersizlik, butlan vesaire gibi sebepleri ön davada test etmek mümkün, o hakkı var alacaklının, öyle bir hakkı var. Benimki sorunsuz mu önerim? Sorunlu, doğrusu kaldırmak lazım. Ama benim o zaman gerekçeye bunu yazmak lazım yani bu kaldırmanın nedeni... Ya ben zaten gerekçe...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bence kaldıralım Başkanım. Doğrusu neyse doğruyu yapalım.

BAŞKAN – Ben tamamen Komisyona sundum.

Hocam, Başkanım, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 18

Ayrıca, Yargıtayda bugünlerde yaşanan bir problem var. Onu aslında o süreçte saygı duymak lazım. Tevhişât konusu oluyor galiba. O Yargıtaya orada saygı duyulur. Ha, buna böyle bir yol, orada Yargıtaya açılım sağlar mı? Ama hukuk yani bugün hakka güvenli erişim, sadece hızlı erişim değil, alacaklının hakkıdır ve taraf menfaatlerini iyi korumak lazım.

Bu anlayış içerisinde ben öneremi sundum.

Başkanım, buyurun.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Sayın Başkanım, şimdi siz bir örnek verdiniz, uygulamayla o örnek pek örtüşmedi. O nedenle söz alma gereği duydum.

Menfi tespit davaları İcra İflas Kanunu’nun 72’nci maddesinde düzenlenir.

BAŞKAN – Menfi tespiti ben vermedim.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Elimizdeki madde 6100 sayılı HMK’nın 109’uncu maddesi. Şimdi, verdiğiniz örneğe göre benim babam 100 bin liralık senet verdi, öldü, oğlu olarak ben 72’nci maddeye göre menfi tespit davası açacaksam kısmi dava açamam. Bakın, menfi tespit davaları kısmi dava olarak açılmaz.

BAŞKAN – Alamaz tabii Hocam. Hiç kaygı yok tabii. Onu ben vermedim, Murat Bey verdi Başkanım.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – 100 bin lira senette bellidir, açılacak dava da tam bedele dayalı menfi tespit davasıdır. Siz 100 bin liralık senedin 50 lirasından borçlu değilim diye açıyorsanız sizinki kısmi dava olmaz...

BAŞKAN – Değil, değil, yok, anlamadınız Başkanım. Biz eda davası açıyoruz. Yok. Menfi tespiti Murat Bey söylediler. Davaların çatışması yok burada. Yok, öyle bir örnek vermedim ben. Ben var olan alacağın belli bir bölümünü istiyorum, eda istiyorum. Menfi tespit borçlusunun, ona karşı bir eda davası açıyorum.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Sizin örneğini verdiğiniz Yargıtayda içtihadın birleştirme konusu olan işçi alacaklarında belirli ve belirsiz alacak davalarında ise Yargıtay iş daireleri ikiye bölünmüş vaziyette. Bir kısmı “Belirsiz alacak davası açılabilir.” derken, bir kısmı “Açılmaz.” diyor. Ben o daire başkanı arkadaşlarımla yapmış olduğum toplantıda dedim ki: Bakınız, şöyle yapalım. Burada kısmi dava açma imkânı tanıyalım diye bir öneride bulundum ama başkanlarımız pek benim bu önerimde birleşmediler, şimdi içtihadı birleştirmeye...

BAŞKAN – Aklın yolu tekmiş efendim.

Tamam Hocam. Ama menfi tespit davasını Muratçıgım verdi. Ben sahada hem teorik hem pratik tutarlılığa önem veririm Başkanım.

Buyurun Mustafacıgım.

YARGITAY GENEL SEKRETER YARDIMCISI DR. MUSTAFA SALDIRIM – Şimdi, efendim, bu “tartışmasız ve açıkça belirliyse” hükmü uygulamada çok ciddi tartışmalara neden oluyor. Şimdi, usul kuralları açık ve net olmalı. İnsanlar, mahkemeler usul kurallarının nasıl uygulanacağıyla ilgili yorulmamalı.

BAŞKAN – Hocam, öneriniz var mı? Onlar biliniyor.

YARGITAY GENEL SEKRETER YARDIMCISI DR. MUSTAFA SALDIRIM – Şimdi, ya kaldıralım. Zaten HMK’dan önce malumunuz olduğu üzere çok ciddi bir sorun yoktu. Zaten hakkın kötüye kullanım yasağı kapsamında ve şu an HMK’da da getirildi açıkça. Birden fazla kısmi dava açılması zaten bir hukuk ilkesi olarak kabul ediliyordu öğretiler. Yıllarca da o şekilde uygulandı. O yüzden, bu açıkça “belirli/belirli değil” tartışmalarına son vermek bakımından uygulamacıyı rahatlatan bir öneri olursa...

BAŞKAN – Neyse, arkadaşlardan birisi öyle bir önerge verirse şey yaparım.

Bu kanunumuzun doğrudan Yargıtay tevhişâtındaki işle bir ilgisi yok ama bir açılım sağlayabilir işaret buyurduğunuz gibi.

Buyurun Ali Rıza Bey.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Başkanım, Mustafa Bey’in katıldığını biz çok yaşadık. Yani ben onun için baştan söyledim zaten. Taraflar arası tartışmasız ve açıkça belirliyse kavramının uygulamada çok tartışıldığını, hatta yanlış yorumunu ben yaşadım. Özellikle iş davalarında. Örneğin, kıdem tazminatı alacağı. Kıdem tazminatı alacağı konusunda Yargıtay bazı kararlarında “Efendim, bu alacağın miktarının belirlenmesi için gerekli olan unsurlar biliniyor. Dolayısıyla bu alacak sabit bir alacaktır.” diyor. Bazılarında da reddetti. Ben, mesela, kendi dosyamda şöyle bir şey yaşadım: Bilirkişi ücretini yatırmadım.

BAŞKAN – Resen “Sen belirle.” dedin hâkime.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yatırmadım çünkü şundan onu denedim: Madem alacak miktarları hesaplanabilirse, örneğin, fazla mesai de hesaplanabilir. Hâkimlik mesleğinin gerektirdiği bilgiyle hesaplanabilir. Şey de dedim ve ben yatırmadım, hâkim davayı reddetti. Temyiz ettim, Yargıtay bozdu. Hâkimlik mesleğiyle şey yapacaksınız...

Yani ben katılıyorum. Bu uygulamada çok tartışmalara neden olur. Bunu bence kaldırmak lazım; tartışmasız, açıkça... “Belli, yok belli değil.” Bence kaldırmak lazım. Daha önce açıyorduk.

BAŞKAN – Şimdi, mukayeseli hukuk ve bunu eleştirenler, herkes “Olmamalı.” diyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 19

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Pardon, bir şey söyleyeceğim. Özellikle bu iş davalarında daha çok problem olacaktır. Zaten öbür davada ya da mesela eser sözleşme ya da...

BAŞKAN – Yok, burada belirlenebilir alacağı kapsamıyor Ali Rızacığım, belirlenen, belirli olan yani hesaplanabilir olan...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bence kaldıralım, niye kaldırmıyoruz ki?

BAŞKAN – Ha, bana göre Komisyon katılırsa kesinlikle kaldırılmalı.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tamam, kaldıralım.

BAŞKAN - Ama gerekçeyi ona göre yazmak lazım yani buradaki kaldırma davaların, taleplerin amipleştirilmesi...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hiçbir şey olmaz.

BAŞKAN -... yargı organlarını gereksiz uğraştırma, karşılaştırma...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ya, ondan önce uğraştırıyor muydu?

BAŞKAN – Hocam, öyle bir norm da koyarsak, bakın, sizin gibi norm koyarsak, zaten var, 24’üncü maddede var. Burada, bakın, Ejder Hoca bizzat, Muhammet Hoca ve Hakan Hoca... Hakan Hoca hele yazan kendisi, formül üreten kendisi. “Çok problemlî.” diyor. Ben sadece bunu tamamen kaldırmanın kısmi davayı sınırsız şekilde kabul uygulamasına yol açması kaygısı içerisinde...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Başkanım, insanların işi gücü kısmi dava mı olacak ya?

BAŞKAN – Şimdi o zaman bir önerge üretin “Metinden çıkarılmıştır, yürürlükten kaldırılmıştır.” diye, her ikisini oylayayım. Nasıl yapalım?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır canım, yürürlükte...

BAŞKAN – Hocam, olmaz seninki. Biz ya bunu yapacağız ya olmaz o. Yani “hukuki menfaat” dediniz mi olmaz. Dürüstlük olur...

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Zatialinizin bu 107’nci maddeye eklediği son fıkrada kendisinin hukuki yararı...

BAŞKAN – Ya niçin aldık biz? Hukuki yarar var sayılır dedik. Orada bakın fazla talep ve dava hakkını saklı tutmuyor diye kişiyi bir haktan mahrum ediyordunuz, onu bertaraf ettik, çok önemli o madde.

Hocam, buradaki mesele şu: Komisyon tabii akademik tartışmayı her zaman yapabiliriz. İki tane eğilim var: Bir eğilim, tamamen bunu yürürlükten çıkaralım, yürürlükten kaldıralım.

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Ben o eğilimdeyim Başkanım.

BAŞKAN – Anladım Hocam. Hocam, senin eğilimin teorik eğilim. Burada Hocam Komisyon eğilimi. Sizin bizi aydınlatan irade. Ama sonuca giden iradeyi Komisyon. Komisyonunda iki tane eğilim var: Birisi, kaldıralım; öbürü, sınırlayalım yönünde.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Senin eğilimin ne yönde?

BAŞKAN – Benim eğilimin kaldırılması yönünde.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tamam, o zaman.

BAŞKAN – Yok, yok, kaldırılması yönünde de...

Ne diyorsun Genel Müdürüm?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Sayın Başkan, biz bu hükmün konulmasının gerçekten bir amaca matuf olduğunu düşünüyoruz. Yok, kötüye kullanılmış olsa bile şu anda bunun yürürlükten kaldırılmasıyla o amaç tamamen kaldırılmış olacak. Önergedeki durumun bir orta...

BAŞKAN – “Antalya raporu da kaldırılınsın.” diyor, ben sana söyleyeyim.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Yani önergedekinin bir orta yol bulduğunu ve daha makul olduğunu düşünüyoruz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yok yok, orta yolcu değiliz.

BAŞKAN – Peki, yazın o zaman önergeyi de...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tamam, sen yazdın işte.

BAŞKAN – Yok, sözlü olmaz o.

Peki, anladım. Bizim önergenin kabulü...

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Ben bir düzeltme yapmak zorundayım: Ben bunun kaldırılmasını...

BAŞKAN – Anladım Hocam. Zapta geçti, tutanağa geçti Hocam ama “Bu önerge olursa böyle olsun.” diyorsun.

Başkanım, sizlerin görüşü nedir bu metinden? Çünkü usulü dürüstlük kuralları genel ilke, var zaten 24’üncü maddede. Ne buyurursunuz?

DOÇ. DR. MURAT ATALI – Bakan Bey söz istiyor da...

BAŞKAN – Pardon, Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI KENAN İPEK – Bir başka toplantıya gitmek zorundayım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bakan Bey “Kaldırılınsın.” diyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 20

ADALET BAKANİ KENAN İPEK – Takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN – Bakanım, buyursunlar. Kusura bakmayın, teşekkür ediyoruz. Tekrar hayırlı olsun. Saygılar sunuyoruz.

Başkanım, buyurun.

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ÇAVDAR – Kısmi dava açılmasına imkân verilmesi uygulamayı rahatlatır diye düşünüyorum. Bu benim şahsi fikrim.

BAŞKAN – Peki, o zaman yazalım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ben de kaldırılması taraftarıyım.

(Karşılıklı konuşmalar)

BAŞKAN – Arkadaşlar, gerekçe şu: Bir, mukayeseli hukukta örneği yok, bir dava yasaklanamaz. Yasaklamanın sınırı hukuki menfaat... Zaten ontolojik bir yasak, muhtevasında var olan bir yasak. Dışsal yasak önemli bizim burada Anayasa'nın 13'üncü maddesine göre. Dışsal yasak da bizim tamamen dürüstlük kurallarıdır. Hem Medeni Kanun'un 2'nci maddesi Avrupa Adalet Divanının statüsünün 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi –bakabilirsiniz- ve ondan sonra da bizim usul kanununun 24'üncü maddesi bu çerçevede...

O zaman önerge de hazırlanıyor, veriliyor. Verilecek ve hazırlanacak önergeyi zikrettiğim lafızlar içerisinde sözlü olarak yüksek kabulünüze yani "109'uncu maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır." deyu önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Ayrıca, kabul edilen bu önerge karşısında daha önce okuduğum önergenin işlemde kalması mümkün değil. Çelişmezlik yasağı veya ilkesi gereğince...

Bu çerçevede, maddeyi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir yürürlükten kaldırma maddesi.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 324 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(6) Yargılama giderleri hükümden ayrı olarak karara bağlanır. Bu karara karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak, hüküm hakkında temyiz veya istinaf kanun yoluna başvurulması halinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla, yargılama giderleri de hükümle birlikte incelenir."

BAŞKAN – Geri çekme önergesi var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/2746 Esas numaralı Kanun Teklifinin Çerçeve 4 üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç
Bartın

Gerekçe:

Önergeyle hükmün bir parçası olan yargılama giderlerine ilişkin bölümün ayrı kanun yolu incelemesine tabi tutulmasına ilişkin düzenlemeden vazgeçilmektedir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Geri çekme önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Geri çekilme önergesi kabul edilmiş ve Komisyonun önceki iradesi de bu irade. Tam bir mutabakat hâlinde. Temenni ediyorum, Komisyon iradesine aykırı teklifler bir daha Komisyonumuza gelmez.

Diğer maddeler...

Madde 5.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Söz? Yok.

Önerge yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Buyurun.

Madde 6.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, öncelikle Bakan Bey herhâlde mazereti dolayısıyla ayrıldı ama burada değerli bürokratları var. Onlar aracılığıyla yeni görevinde başarılar diliyorum Kenan İpek arkadaşımıza.

Şimdi, Sayın Hakkı Köylü'nün sözleri üzerinden ben de devam edeceğim. Umarım bir sürpriz daha yapmazsınız, sanıyorum Komisyonumuzun son toplantısı bu ve bu anlamda söz aldım. Şöyle yani şaka maka değil dört yıl süreyle bu Komisyonda birlikte çalıştık. Keşke her günümüz bugünkü gibi olsaydı, daha böyle bilimsel ortamda tartışılabilseydi. Zaman

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet Giriş : Tarih : 17/03/2015 Stenograf : Kayıt: Adalet Sayfa: 21
zaman çatıştığımız oldu, gerilimler oldu ama son Anayasa Komisyonundaki tavırlara bakınca iktidarın muhalefetiyle sizlerin gerçekten kıymetini anladım. Sizlerle birlikte çalışmış olmaktan çok büyük bir gurur duyuyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, şu anda önerge geldi. Oyladığım önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/2746 Esas numaralı Kanun Teklifinin Çerçeve 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Rıza Öztürk

Mersin

Mevlüt Akgün

Karaman

"MADDE 4- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 109 uncu maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır."

Gerekçe

Önergeyle, hak arama hürriyetine engel teşkil eden fıkra, mukayeseli hukuk da dikkate alınarak yürürlükten kaldırılmaktadır.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum. Zaten oylamıştım. Tutanağa da geçti.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, özel sözcüleri Mustafa Kemal Şerbetçioğlu, Hakan Çavuşoğlu, Hakkı Köylü'yü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Redaksiyon yetkisini keza oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum. Hayırlı uğurlu olsun.

Kapanma Saati: 18.13